

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Diplomová práce

2009

Eliška Holubová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV POLITOLOGIE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ELIŠKA HOLUBOVÁ

NEJVYŠŠÍ SOUD USA

COBY KORMIDLO MOCI A VÝVOJE

SUPREME COURT AT THE BAR OF POLITICS

PRAHA 2009 VEDOUCÍ PRÁCE: DOC. PHDR. ING. MILAN ZNOJ, CSC.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu práce, Doc. PhDr. Ing. Milanu Znojovi, CSc., za cenné připomínky, inspirativní pohled a konzultaci při vypracování této diplomové práce.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou/diplomovou práci vypracoval(a) samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.“

V Praze dne

ANOTACE

Diplomová práce s názvem „Nejvyšší soud USA coby kormidlo moci a vývoje“ si klade otázku, jakou roli hraje v politickém systému americký Nejvyšší soud. Akcentována je jeho pravomoc ústavního přezkumu a ochránce individuálních práv, dále je analyzována jeho povaha v rámci systému oddělení mocí a pozice mocenského a společenského hráče. Úvodní část práce se věnuje náčrtu ústavního zakotvení Nejvyššího soudu, následuje rozbor pozice Nejvyššího soudu v systému brzd a rovnováh, převážnou část textu nicméně tvoří analýza vybraných soudních precedentů, které změnily tvář moderní americké společnosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

afirmativní akce, americký národ, americký politický systém, americká ústava, angloamerické právo, Bush vs Gore, case law, common law, diskriminace menšin, diskriminace pohlaví, diskriminace sexuální, interrupce, kolize hodnot, Marbury vs Madison, náboženství versus stát, Nejvyšší soud USA, precedent, sociologická analýza soudu, soudní moc, svoboda projevu, svoboda, rovnost a řád, svoboda tisku, svoboda vyznání a náboženství, systém oddělení mocí, trest smrti, USA, ústavní přezkum, ústavní soudnictví, ústavní změny, volební rozhodnutí

OBSAH

1. ÚVOD K DIPLOMOVÉ PRÁCI.....	6
2. SYSTÉM COMMON LAW A ORGANIZACE SOUDNICTVÍ V USA	8
3. ZŘÍZENÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU, JURISDIKCE A PRAVOMOCI	9
4. MARBURY VS. MADISON A SOUDNÍ KONTROLA ÚSTAVNOSTI.....	11
5. JEDNÁNÍ A SLOŽENÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU.....	14
5.1. NEJVYŠŠÍ SOUD OPTIKOU DEMOGRAFA.....	15
6. NEJVYŠŠÍ SOUD V SYSTÉMU BRZD A ROVNOVÁH.....	19
6.1 DŮVĚRA V NEJVYŠŠÍ SOUD A NÁMITKA MAJORITY ŘEČÍ ČÍSEL	20
7. NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PŘÍPADY NEJVYŠŠÍHO SOUDU.....	22
7.1 PŘELOMOVÉ PŘÍPADY: OTROCTVÍ, SEGREGACE, ŽIVOT A SMRT.....	22
7.2 DISKRIMINACE NA ZÁKLADĚ POHLAVÍ.....	27
7.3 DISKRIMINACE NA ZÁKLADĚ SEXUÁLNÍ ORIENTACE.....	29
7.4 AFIRMATIVNÍ AKCE.....	33
7.5 SVOBODA PROJEVU.....	37
7.6 SVOBODA TISKU.....	43
7.7 NÁBOŽENSTVÍ.....	45
7.8 VOLBY.....	48
8. RESUMÉ.....	57
9. PŘÍLOHA 1.....	60
10. ZDROJE.....	78

1. ÚVOD K DIPLOMOVÉ PRÁCI

“Equal Justice Under Law“ (tedy rovná spravedlnost před zákonem)- tato slova jsou napsána nad hlavním vchodem do budovy Nejvyššího soudu¹ ve Washingtonu. Nad východním portálem je nápis „Justice the Guardian of Liberty“ (spravedlnost strážkyně svobody). V těchto heslech je vyjádřen obtížný úkol soudu: dosáhnout spravedlivé rovnováhy mezi hodnotami svobody, řádu a rovnosti.

Francouzský spisovatel a politický pozorovatel Alexis de Tocqueville se ve své knize *Demokracie v Americe* vyznal z obdivu k americkému soudnímu systému a zejména k unikátní pozici amerického Supreme Courtu, jehož význam a kontinuita nemá v žádném politickém systému na světě obdoby. Ústava Spojených států amerických vychází ze striktního oddělení mocí (separation of powers) a metodou brzd a protivah (checks and balances) v pouhých 4300 slovech definuje rovnovážné uspořádání systému vlády. Jednou ze tří autonomních složek je moc soudní, na jejímž vrcholu stojí Nejvyšší soud.

Americká ústava, precizní a relativně komplexní politická bible, ovšem nejvýznamnější pravomoc Nejvyššího soudu- právo na soudní přezkum- nedefinovala. Ideje Otců zakladatelů, obsažené v Listech Federalistů, jsou realizovány nikoli explicitně podle ústavního textu, ale také přirozeným naplněním ducha ústavy.²

Motivací této práce byl nejen vřelý studijní zájem o americký politický systém a angloamerické právo, ale i osobní zaujetí minulostí a současností Spojených států amerických. Amerika se vynořila z neznáma do dějin teprve před pěti stoletími. Je nejmladší mezi velkými státy, ale v mnoha směrech je nejzajímavější. V jejích dějinách se opakují dějiny lidstva a syndrom vyvoleného národa. Je zajímavá, protože se v ní uplatnily velké dějinné síly a činitelé, kteří vytvořili současný svět: imperialismus, nacionalismus, přistěhovalectví, industrializace, věda, náboženství, demokracie a svoboda. Je zajímavá proto, že přes své mládí je nyní nejstarší republikou a demokracií a má nejstarší psanou ústavu. A je také prvním státem, kde si soud nárokoval pravomoc přezkoumat, zda přijaté zákony a podzákonné předpisy jsou v souladu s ústavou.

Cílem této práce, která čerpá zejména z anglicky psané literatury a oficiálních internetových zdrojů amerických institucí, je kvalifikovaně popsat fungování a pravomoci

¹ Nejvyšší soud (Supreme Court) má překvapivě svou stálou budovu až od roku 1935, od 146. roku své existence, do té doby soudci poměrně často měnili svá sídla. Soud byl poprvé ustaven 1. února 1790 v budově v New Yorku a prvním Chief of Justice (předsedou soudu) byl John Jay.

² www.supreme-court.gov

Nejvyššího soudu a na významných precedenčních případech analyzovat jeho roli v americkém politickém systému a vliv na vývoj moderní americké společnosti.

Práce je členěna do deseti kapitol. V první je obsažen stručný úvod, druhá podává výklad amerického common law a organizace soudnictví, třetí se zabývá vymezením pravomocí podle Ústavy, čtvrtá je věnována přelomovému precedentu Marbury vs. Madison a jeho dopadu na význam Nejvyššího soudu, pátá se zaměřuje na samotné fungování soudu, procedurální pravidla a složení soudu, šestá hledá roli Nejvyššího soudu v politickém systému, v sedmé, která je materiální páteří celé práce, jsou analyzovány významné precedenty, náplní osmé kapitoly je resumé, devátá je příloha- americká ústava, která je pro porozumění práci zásadní, a desátá obsahuje zdroje práce.

2. SYSTÉM ANGLOAMERICKÉHO COMMON LAW A ORGANIZACE SOUDNICTVÍ V USA

Právo Spojených států amerických je vedle anglického práva druhým hlavním subsystémem téhož typu právní kultury. Sdílí základní rysy vyznačující common law, především soudní precedenty jako prameny práva, a bylo ovlivněno z velké části zejména Blackstoneovou anglickou doktrínou; přitom se však odlišuje významnými specifiky. Prameny práva jsou v USA pouze normativní akty a soudní precedenty, nikoli i obyčeje. Soud není precedenčně vázán svými vlastními rozhodnutími; právně závazná jsou pro soudy precedenční rozhodnutí instančně vyšších soudů. Právo tvořené zákony získalo na váze; obsah zákona je však fixován teprve soudní interpretací při aplikaci.³

Pronikavý význam pro vývoj práva má interpretace federální ústavy v rozhodnutích Nejvyššího soudu USA, jehož převážná náplň judikatury se vztahuje k ústavněprávní materii. Zásadní důležitost má tato jurisdikce pro podobu ústavně zaručených základních lidských a politických práv, tak i pro růst sjednocovací role federace vůči členským státům. Výklad ustanovení Ústavy USA je obsažen v rozhodnutích federálního Nejvyššího soudu týkajících se individuálních případů a je kvaziprecedenčně obecně závazný. Nejde přitom o soudní precedenty ve vlastním smyslu jakožto pramen práva. Soud ústavu netvoří, pouze ji interpretuje a aplikuje při rozhodování jednotlivých případů, je ústavou vázán.⁴

Zvláštnosti dále souvisí s typem federálního uspořádání. Pro jejich pochopení je nutno vidět rozdíly mezi evropskými federacemi a systémem zavedeným Ústavou USA. Vzhledem k úloze precedentů v tvorbě práva je v USA pro systém právních pramenů relevantní rozdělení kompetencí mezi federaci a členské státy v oblasti legislativy, exekutivy i justice. Rozdělení těchto kompetencí v oblastech všech tří mocí v zásadě shodné. Proto byl řízen nejen Nejvyšší soud USA, ale též federální prvoinstanční soudy v okresech a odvolací soudy federální. Vedle toho působí soudní moc jednotlivých států.⁵

Ve všech věcech, kdy případy neřeší federální soud (tedy ty, kdy se rozhoduje podle Ústavy USA nebo federálních zákonů a mezinárodních smluv, procesy, v nichž účastníkem je diplomat cizího státu, spory mezi členskými státy USA, spory mezi občany různých států, pokud hodnota sporu překročí určitou fixně stanovenou finanční částku apod.) nebo Nejvyšší soud, jsou kompetentní soudy jednotlivých členských států.

³ Boguzsak, J.-Čapek, J.-Gerloch, A.(2001) : Teorie práva, s.54-55

⁴ dtto

⁵ Gerloch, A.(2000):Teorie práva, s. 69-70

3. ZŘÍZENÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU, JURISDIKCE A PRAVOMOCI

ČLÁNEK III. ÚSTAVY SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH Z ROKU 1789

Oddíl 1. Moc soudcovská přísluší ve Spojených státech Nejvyššímu soudu a takovým nižším soudům, které zřizuje Kongres. Soudcové Nejvyššího soudu i nižších soudů jsou ustanovováni trvale; za svou službu dostávají náhradu, která nesmí být během trvání jejich služby snížena.

Oddíl 2. Moc soudcovská vztahuje se na všechny případy práva a spravedlnosti, spadající pod ustanovení této ústavy, zákonů Spojených států a mezinárodních smluv, ať už existujících nebo těch, které budou uzavřeny jménem Spojených států; vztahuje se dále na všechny záležitosti vyslanců, jiných zástupců Unie a konzulů- na otázky admirální a námořní jurisdikce;- na spory mezi občany různých států Unie;- na spory mezi občany téhož státu, kteří si činí nároky na pozemky ležící v různých státech Unie;- na spory mezi státem nebo jeho členy s cizími státy nebo jejich občany a poddanými.

Nejvyšší soud je první stolicí ve všech případech týkajících se vyslanců, konzulů nebo jiných zástupců Unie a také tehdy, vystupuje-li stát jako jedna ze stran. Ve všech ostatních zmíněných případech je Nejvyšší soud instancí odvolací, a to jak právně, tak fakticky-s těmi výjimkami a podle takových pravidel, které stanoví Kongres.

Pro všechny přestupky, s výjimkou velezrady, jsou příslušné porotní soudy ;- soudní řízení probíhá v tom státě, kde k přestupku došlo;- nedošlo-li však k přestupku na území některého státu, řízení probíhá v místě nebo v místech, které určí zákonem Kongres.⁶

Z výše uvedeného ústavního textu je zřejmé, že Ústavou byl zřízen pouze jeden Nejvyšší soud, který stojí na nejvyšším stupni federálního soudnictví⁷ Nejvyšší soud byl ústavou zřízen jako soud dvojího postavení-funguje jednak prvoinstančně-tj. má svou vlastní jurisdikci, jednak jako soud odvolací (Appeal Court). Jako odvolací instance se zabývá odvoláním vůči rozhodnutí nižších federálních soudů a také vůči rozhodnutí Nejvyšších soudů jednotlivých států Unie. Jen minimum případů, které Nejvyšší soud projednává, pochází ze zdrojů vlastní jurisdikce (například v roce 1990 méně než pět). Většina případů

⁶ Janda, K.- Berry, J.M.-Goldman, J.- Huff, E. (1998): Výzva demokracie. Systém vlády v USA. s.364-365

⁷ Zřízení ostatních soudů je podle článku III. zcela v pravomoci Kongresu, což svědčí o určité nejistotě tvůrců Ústavy v otázce soudní moci. Kongres tento problém vyřešil na svém prvním zasedání a Zákonem o soudnictví z roku 1789 dal vzniknout soustavě federálních soudů, které budou existovat paralelně a nezávisle na soudech jednotlivých států. Na nejnižším stupni federálního soudnictví působí 94 okresních soudů (District Courts), odvolání je možné podat k jednomu ze třinácti odvolacích soudů (Courts of Appeal)

přichází od odvolacích soudů Spojených států nebo od soudů poslední instance. Nejvyšší soud se pochopitelně nezabývá všemi podněty, které obdrží. Ve skutečnosti se jedná jen o zlomek případů, podmínkou projednávání před Nejvyšším soudem je souhlas alespoň čtyř soudců z devíti a vypracování speciálního rozhodnutí (writ of certiorari)⁸

Největší význam má ale pravomoc, o níž v Ústavě nenalezneme ani jedinou přímou zmínku, právo soudního přezkumu ústavnosti (judicial review). Ačkoli soudní kontrola ústavnosti v ústavním textu není implicitně vyřčena, byla zřejmě úmyslem otců americké Ústavy, opřeme-li se o argumentaci obsaženou v listech federalistů, zejména v Hamiltonově federalistovi č. 78⁹ Rozhodování o ústavnosti zákonů se prosadilo díky precedentnímu rozhodnutí Marbury vs. Madison z roku 1803 a je vnímáno i jako důležitá součást systému brzd a rovnováh (checks and balances) amerického politického systému.¹⁰

⁹ Hamiltonova argumentace se opírá zejména o pravomoc soudu interpretovat zákony (ústava je základním zákonem) a o tvrzení, že rušit zákonodárné výnosy je v určitých případech v souladu se zájmem lidu.

¹⁰ Janda, K.- Berry, J.M.-Goldman, J.- Huff, E. (1998): Výzva demokracie. Systém vlády v USA. s.292-300

4. MARBURY VERSUS MADISON A SOUDNÍ KONTROLA ÚSTAVNOSTI

Bez ohledu na poměrně jednoznačnou Hamiltonovu interpretaci práva na soudní přezkum ústavnosti nebyla tato pravomoc v letech 1789-1803 všeobecně uznávána. Skutečným přelomem se stal až případ Marbury vs. Madison z roku 1803, kdy soudní rozhodnutí zformulované federalisticky smýšlejícím předsedou Nejvyššího soudu Johnem Marshalllem jednoznačně deklarovalo, že zákon přijatý Kongresem může být soudem zrušen, odporuje-li Ústavě.

Tento slavný soudní případ byl od počátku svým charakterem především vnitropolitickým konfliktem mezi federalisty a jejich odpůrci-jeffersonovci. Druhý prezident USA John Adams nedosáhl v roce 1800 v souboji s Thomasem Jeffersonem znovuzvolení a obával se, že po nástupu Jeffersona do funkce prezidenta v roce 1801 bude vliv federalistů ještě více zeslaben, protože jejich jeffersonovci již kontrolovali výkonnou moc (úřad prezidenta) a legislativu (většina v Kongresu).¹¹

V posledních měsících svého mandátu se snažil jmenovat značné množství federálních soudců, kteří byli spjati s federalismem. Jeho státní tajemník John Marshall, který byl odpovědný za ověření a předání patřičných jmenovacích dekretů, v několika případech své povinnosti nestačil splnit a nový Jeffersonův státní tajemník James Madison je pochopitelně odmítl dokončit. Protože soudci bez dekretů nemohou vykonávat svou funkci, obrátil se na Nejvyšší soud jeden z nich, William Marbury, který měl být jmenován smírčím soudcem v Columbiu, a požadoval po soudu, aby vydal příkaz (writ), který by Madisonova donutil dekrety doručit. Svou argumentaci opíral o již zmíněný Zákon o soudnictví z roku 1789, podle něhož takový příkaz soud mohl vydat.¹²

Historickým paradoxem bylo, že předsedou Nejvyššího soudu se stal bývalý státní tajemník prezidenta Adamse, John Marshall. Ve sporu, v němž se on sám ocitl ve velmi choulostivém postavení, nakonec zformulovat geniální stanovisko. Přiznal sice Marburymu právo na doručení soudního dekretu, ale zároveň argumentoval, že Nejvyšší soud nemůže donutit Jeffersonova tajemníka Madisona k předání dekretů, protože Zákon o soudnictví z roku 1789 (Judiciary Act) je neústavní. Soudci tedy slovy Marshallova přesvědčivého

¹¹ www.supreme-court.gov

¹² Dvořáková, V.(2002): Spojené státy americké, společnost a politika. s.142-143

argumentu rozhodli, že kterýkoli zákon přijatý legislativou, který odporuje Ústavě, je neplatný.¹³

Nepochybným úkolem a povinností soudní moci je vykládat právo. Ti, kteří pravidlo aplikují na konkrétní případy, musí toto pravidlo nutně vykládat a interpretovat. Pokud by zákon byl v rozporu s Ústavou, v případě že by se určitý případ řídil zákonem i Ústavou, musí soud rozhodnout buď v souladu se zákonem, nedbaje na Ústavu; nebo v souladu s Ústavou, nedbaje zákona; soud musí rozhodnout, kterou z těchto konfliktních norem se případ řídí. To je podstatou jeho soudní povinnosti.¹⁴

Rozhodnutím ve věci *Marbury versus Madison*¹⁵ byla zavedena pravomoc judicial review-právo soudního přezkumu ústavnosti. Tento precedens postavil moc soudní na roveň moci zákonodárné i výkonné. Soudnictví tedy vykonává kontrolu nad legislativou i exekutivou a působí jako důležitý prvek v systému brzd a rovnováh (checks and balances). Za dvě stě let praxe se ukázalo, že tato pravomoc má i důležitý politický a mocenský aspekt.

Přezkum ústavnosti je jedním z pilířů amerického ústavního systému, tvrdě kritizovaný, ale nikdy nezbořený. Ačkoli by se mohlo zdát, že ji objevil až soudce Marshall ve svém přelomovém rozsudku, tento koncept byl znám již dříve v limitované formě, když tzv. Privy Council kontrolovala soulad koloniální legislativy. Otcové zakladatelé se jí věnují zejména v *Listech Federalistů*, zejména v druhé nejcitovanější eseji vůbec, č. 78 o soudní moci, ve které potřebu jakési ústavní kontroly vyjádřil Alexander Hamilton. Postuluje totiž federální ústavu coby fundamentální zákon, který je nadřazen všem ostatním, a proto s ním všechny ostatní zákony vytvořené legislativním tělesem musí být v souladu. Dalším základem soudního přezkumu je tzv. Supremacy Clause v americké ústavě (nadřazenost federálního ústavního práva nad státním), která ústavu, ústavní zákony a mezinárodní smlouvy chápe jako nejvyšší zákon země.

Limity výkonu soudního přezkumu: ústavní interpretace

Vědecká nauka identifikuje šest (a více) různých druhů ústavního argumentu nebo konstrukce, která může být v ústavní otázce použita při rozhodování soudu. Jde o metodu (1) historickou, (2) kontextuální (3) systémovou (4) doktrínální (5) etickou and (6) striktní¹⁶

¹³ dtto

¹⁴ dtto

¹⁵ Jedním z pilířů americkému právního systému a pramenem práva v USA je soudní precedens-tj. soudní rozhodnutí, které nabývá normativního významu, jestliže se jím řeší případ právními normami dosud neregulovaný. Rozhodnutí soudního orgánu zavazuje všechny soudy nižšího stupně.. Rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy musí být respektováno a aplikováno všemi soudy na území USA.

¹⁶ http://www.constitution.org/cons/prin_cons.htm

Historický argument je založen na teorii prvotního, původního porozumění ústavě, hledání původního smyslu ústavních norem. Jazyková metoda je spojena s historickou, sleduje především výklad původních textů. Systémová metoda pracuje se strukturou vztahů, které ústavní normy upravují. Doktrinální pracuje s předchozí aplikací precedentů, striktní metoda vyvažuje přínosy a náklady určitých pravidel a etická derivuje pravidla z amerického ústavního ducha, který je odražen v textu Ústavy. Základní debata v současnosti je především omezena na konflikt konzervativců (pouze text ústavy) a interpretátorů, kteří vidí Ústavu jako dokument měnící se v čase a nutnost interpretovat ji ve světle doby.¹⁷

„Hyjé a prrr“ ... aneb soudní aktivismus versus soudní zdrženlivost

Justiční zdrženlivost je přístupem právní interpretace, který povzbuzuje soudce limitovat výkon jejich moci, rušit zákony jen v případě zjevné neústavnosti a držet se zpět ve vyplňování mezer v ústavě. Tato teorie je opakem soudního aktivismu a jejím modelovým zástupcem je Felix Frankfurter, soudce jmenovaný F.D. Rooseveltem. Respektuje princip *stare decisis* (precedenční závaznost předchozích rozhodnutí) a nechápe soudnictví jako mocenské centrum a určité kormidlo společnosti, ale pouze jako pojistku v případě výpadku legislativy.¹⁸

Justiční aktivismus je směrem právní filozofie, která obhajuje právo soudců interpretovat ústavu ve světle současných podmínek a hodnot, tedy široce a nad rámec historického a jazykového výkladu. Často je spojován s právním liberalismem, ale to by bylo příliš úzkým pohledem. Lze říct, že justiční aktivismus je zbraní toho, kdo zrovna potřebuje střílet. Soudní aktivismus coby termín pochází od Arthura Schlesingera Jr. v roce 1947, když analyzoval devět soudců Nejvyššího soudu podle způsobu, jakým vnímají interpretaci Ústavy. Někteří chápou silnou a aktivní soudní moc coby protiváhu většinového systému, protože coby jediná nevolená instituce je zcela nezávislá na elektorátu, zatímco kritici to charakterizují coby porušení principu oddělení mocí a že soudní moc má pouze vykládat právo, nikoli jít za hranice existujícího zákona, soudci jsou jen rozhodčí, nikoli tvůrci pravidel. Tato rozhodnutí jsou vnímána jako případ soudního aktivismu: *Marbury v. Madison*, 1803, ve kterém byla nalezena doktrína soudního přezkumu, případ otroka Dreda Scotta z roku 1857, konec separace ras na základě *Brown v. Board of Education*, 1954, potratové právo *Roe v. Wade*, 1973 nebo prezidentské volby *Bush v. Gore*, 2000.¹⁹

¹⁷ http://www.constitution.org/cons/prin_cons.htm

¹⁸ http://www.associatedcontent.com/article/21725/judicial_activism_and_restraint_the.html?cat=37

¹⁹ http://www.associatedcontent.com/article/21725/judicial_activism_and_restraint_the.html?cat=37

5. JEDNÁNÍ A SLOŽENÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Jak již bylo uvedeno výše, kromě minimálního počtu případů původní jurisdikce pochází většina podnětů od odvolacích soudů. Strany musí ve sporech splnit dvě podmínky: za prvé, případ musí dojít až k poslední instanci státního soudního systému.²⁰ Za druhé, případ se musí týkat nějaké otázky, která je řešena Ústavou, federálními zákony nebo smlouvami (tedy federální otázkou). Ovšem nejdůležitějším faktorem v rozhodování soudců je doporučení nejvyššího státního zástupce (Solicitor General of the United States) ²¹, aby byl případu odepřen či udělen přezkum. Platí také tzv. pravidlo čtyř- k přezkumu a vydání speciálního rozhodnutí writ of certiorari je třeba souhlas alespoň čtyř soudců z devíti.²²

V průběhu procesu nejdříve advokáti obou stran předkládají stručná písemná vyjádření- tzv. podání (briefs) k danému právnímu případu (de facto jejich základní právní rozbor). Svou argumentaci mají poté obvykle možnost soudcům objasnit i ústně, v limitu třiceti minut pro každou stranu. V době od října do dubna tráví soudci v průměru 5-6 dní v měsíci čtyři hodiny denně slyšením argumentů, o ústních argumentech ale kolektivně nerozhodují. Významnou úlohu může hrát i tzv. amicus curiae (doslova přítel soudu) , který není přímým účastníkem soudního sporu, ale může při jednání vystupovat po souhlasu obou stran nebo rozhodnutí soudu. Má právo podat písemné vyjádření a ústně ho obhajovat, zpravidla reprezentuje zájmy určité instituce, popř. lobbistické skupiny. Mezi časté amicus curiae patří Americká unie pro občanská práva (UCLA), odborová Americká federace práce (AFL-CIO) a vláda Spojených států, rozhodne-li tak nejvyšší státní zástupce. Před vynesením rozhodnutí se soudci scházejí k poradě. Výsledkem hlasování je rozsudek, podle kterého je jedna strana vítězem a druhá poraženým.²³

Hlasy soudců , v tuto chvíli stále ještě předběžné, se sečtou a je zformulováno tzv. většinové stanovisko soudu (Opinion of the Court), které zpravidla formuluje předseda (Chief Justice), patří-li k většině. V opačném případě může být toto právo přeneseno na služebně nejstaršího člena většiny. Jádrem názoru je argument, oproštěný do faktů, rétoriky a procedury. Může také dojít k tzv. koliznímu souhlasu-většina se sice rozhodne pro určitý rozsudek, ale neshodne se na odůvodnění. Potom soudce či soudci, kteří mají výhrady ke

²⁰ Za velmi výjimečných okolností může být soudní případ předložen Nejvyššímu soudu ihned po rozhodnutí okresního soudu.

²¹ Nejvyšší státní zástupce reprezentuje před nejvyšším soudem federální vládu. Je jmenován prezidentem USA, mezi jeho povinnosti patří rozhodnout, zda se vláda odvolá proti rozhodnutí nižších soudů. Svým vlivem na předkládání případů Nejvyššímu soudu získal neformální titul „desátý soudce“ .

²² www.supremecourtus.gov

²³ <http://www.supremecourtus.gov/about/procedures.pdf>

zdůvodnění, mohou sepsat vlastní stanovisko (Concurring Opinion). Menšina, která s rozhodnutím soudu nesouhlasí, může sepsat své vlastní, odchylné stanovisko (Dissenting Opinion). Aby byl rozsudek ve věci vynesena, je třeba nadpoloviční většiny soudců.²⁴

Najít určitý klíč, podle něhož soudci hlasují, není vůbec jednoduché. Podle některých odborníků se soudci řídí určitými právními doktrínami a dřívějšími rozhodnutími, nespornou roli sehrává i pluralita etických pozic a osobnostních hodnot soudců. Podle jiných hraje hlavní roli hodnotová orientace soudců a zohlednění názoru široké veřejnosti. Toto pojetí odpovídá pluralitní modelu demokracie. Možné zdůvodnění je i politické, soudci jmenování prezidentem a schválení Kongresem respektují stranickou linii a sledují mocenské zájmy strany, kterou byli navrženi.

5.1 Nejvyšší soud optikou demografa

Nejvyšší soud byl od svého zřízení v roce 1789 pod pečlivým hledáčkem demografů, ale po prvních 180 let byli jeho soudci až na naprosté výjimky bílí protestanti. V roce 1916 přišel mezi své kolegy první Žid, po vlně boje za občanská práva v roce 1967 Afroameričan a za reaganovské éry první žena. Nicméně pozornost byla vzhledem k velmi důležité úloze federalismu věnována spíše tomu, z jakých geografických končin soudci pocházejí, aby byly reprezentovány všechny části země. Je patrné, že vliv genderu, rasy nebo víry není radno přeceňovat: oba Afroameričané sdíleli podobné kořeny, ale jejich názor na jurisprudenci byl diametrálně odlišný, soudci Brennan a Scalia, oba katolíci a absolventi Harvardu, měli jen málo oblastí, v nichž by se shodli, obě doposud jmenované ženy spolu v rámci jednoho soudu nesouhlasily o nic více než s mužskými soudci.²⁵

Geografický aspekt

Přes snahy dosáhnout určité regionální balance, 19 států nikdy žádného soudce nemělo. Některé státy byly nadreprezentovány jako New York s třinácti soudci, Ohio s deseti, Massachusetts s devíti a Virginie z osmi. Tradičně bylo jedno místo rezervováno jižním státům, ale hned několik prezidentů tuto tradici porušilo. Protože v Ústavě není ani zmínka o tom, že by soudce Nejvyššího soudu musel být rodilý Američan, mnoho soudců se narodilo

²⁴ <http://www.supremecourtus.gov/about/procedures.pdf>

²⁵ http://www.absoluteastronomy.com/topics/Demographics_of_the_Supreme_Court_of_the_United_States

v Evropě, jeden pochází z Turecka, posledním takovým „imigrantem“ byl Felix Frankfurter z Rakouska.

Etnicita

Ze 110 dosavadních soudců 108 z nich bylo bílé barvy pleti. Podle většinového názoru nebyl v rámci Nejvyššího soudu žádný Hispánc, podle jiných Benjamin Cardozo, nominovaný v roce 1932, měl portugalské kořeny. Očekává se, že pokud dostane prezident Obama možnost, jmenuje prvního hispánského soudce. Rasa není tak důležitým faktorem v rozhodování /např. v rozhodování afirmativních akcí je většinou onou dělící linií politická/, ale z hlediska reprezentace a důvěry populace v instituci je účast zástupců minorit minimálně přínosná.²⁶

Pohlaví

Psal se rok 1981 a Ronald Reagan, kdysi herec béčkových filmů, splnil svůj předvolební slib a do výlučně pánské společnosti jmenoval první ženu, Sandru Day O'Connor. O'Connor byla později doplněna o kolegyni, demokratem Clintonem jmenovanou Ruth Bader Ginsburg. Když O'Connor ze zdravotních důvodů rezignovala, měla ji nahradit jiná žena, Harriet Miers, jejíž nominace byla posléze stažena.²⁷

Sexuální orientace

Žádný ze soudců nebyl (minimálně oficiálně) identifikován jinak než jako heterosexuál. Někteří badatelů nicméně spekulovali, že takovým byl Cardozo, starý mládenec, který vedl osamělý život.²⁸ V zásadě lze říci, že jakýkoli starý mládenec u soudu čelil podobným spekulacím, nicméně vzhledem k tomu, že řada latentních homosexuálů v minulosti i nyní zakládá rodiny, nejde o příliš přesvědčivý důkaz. V otázkách práv sexuálních minorit je hlavním dělítkem liberálně-konzervativní linie.

Náboženství

²⁶ http://www.supremecourthistory.org/history/supremecourthistory_history_timeline.htm

²⁷ http://www.absoluteastronomy.com/topics/Demographics_of_the_Supreme_Court_of_the_United_States

²⁸ http://en.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Cardozo

Ze 110 dosavadních soudců se sešlo plných 91 protestantů nejrůznějších vyznání, 7 Židů a 11 katolíků. Zatímco nominace katolíků se obešla bez větších problémů, židovští soudci měli v první polovině 20. století problémy se svými antisemitskými kolegy- takového chování si „užil“ např. soudce Brandeis.²⁹ Současný soud je velmi zajímavě složen, co se náboženství týče. Poprvé v historii mají katolíci majoritu 5:4. Dva židovští soudci (Breyer, Bader-Ginsburg), pět katolických (Roberts, Alito, Kennedy, Scalia a Thomas), dva protestanti (Stevens, Souter). Připomínám, že byl pouze jeden prezident katolík- JFK, a dosud žádný židovského původu.³⁰

Věk

Na rozdíl od ostatních úřadů, ústavně není zakotven žádný věkový limit- minimální nebo maximální pro funkci soudce Nejvyššího soudu. Nejmladším jmenovaným byl Joseph Story, kterému bylo pouhých 32 v roce 1812, nejstarším v době jmenování Horace Lurton, 65. Prezident při jmenování musí vážit dvě okolnosti: jeho soudce bude určovat směřování justice a společnosti, takže je příhodné, aby sloužil co nejdéle, zároveň však musí mít zkušenosti, aby prošel procedurou v Senátu. Vzhledem k pokroku medicíny je tedy ideální věk kandidáta 45-55 let. Nejstarším soudcem, který vynášel rozsudky, byl legendární Oliver Wendell Holmes, který odstoupil po svých 90. narozeninách, momentálně nejstarším soudcem je velmi aktivní John Paul Stevens, kterému je téměř 88 let. Od roku 1789 do roku 1970 byla průměrná doba služby 14.9 roku, zatímco ti, co odstoupili nebo zemřeli od roku 1970, sloužili průměrně 25.6 let. Nejdéle sloužil William O. Douglas, který meč spravedlnosti držel plných 36 let.³¹

Vzdělání a profesní zkušenosti

Podle Ústavy není pro federální soudce předepsáno žádné zvláštní vzdělání, nicméně vzhledem k problematice, v níž se soudci denně pohybují, je jakýmsi neoficiálním předpokladem prestižní diplom z Ivy League, soudcovské, akademické nebo advokátské zkušenosti a profesní kredibilita. Nebylo tomu tak vždy, zejména v 18. a 19. století byl soud běžně obsazován právními praktiky. Posledním, kdo neměl právnícký titul, byl Stanley F. Reed, 1938- 1957. Ze 110 soudců mělo 45 právnícký titul, dalších 18 právníckou školu a 47

²⁹ http://www.adherents.com/adh_sc.html

³⁰ http://www.adherents.com/adh_sc.html

³¹ www.supremecourtushistory.gov

získalo své právní vzdělání mimo akademickou půdu. Nejvíce soudců Nejvyššího soudu má na kontě Harvard Law School.³²

Ekonomické kořeny

Většina soudců je považována za potomky vyšší střední třídy, většina ze současných soudců jsou milionáři, jejich příjem před nástupem stabilně a výrazně přesahoval průměr. Oba dosavadní Afroameričané pocházeli z nižší střední třídy.³³

³² http://www.absoluteastronomy.com/topics/Demographics_of_the_Supreme_Court_of_the_United_States

³³ http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/06/06/scotus.finances/index.html?section=cnn_latest

6. NEJVYŠŠÍ SOUD V SYSTÉMU BRZD A ROVNOVÁH

Definovat roli Nejvyššího soudu v politickém systému je obtížným oříškem k rozlousknutí. Z některých rozhodnutí vyplývá, že jde o rozhodčího, který píská fauly zejména legislativy (ale i exekutivy) vůči ústavním garancím, a rozhoduje spory mezi federací a státy, jiní soudí, že jde o právoplatného hráče na politickém kolbišti.

Můj názor stojí někde uprostřed: arbitrážní a přezkumná role tvoří většinu činnosti Nejvyššího soudu, s tím, že na svou úlohu nestranného soudce občas zapomene, svlékne rozhodcovský dres a pustí se do boje jako silný hráč. Např. verdikt v případě segregace ve školách *Brown versus Board of Education* byl jasným projevem hráčské aktivity a touhy skórovat tam, kde se exekutiva neměla k činu. Nejvyšší soud je v americkém politickém soukolí klíčová instituce. Je odolný vůči majoritnímu tlaku (soudci jsou jmenováni doživotně, obsazení vykazuje značnou setrvalost, platy je nemožné jim odejmout), jde o jedinou nepřímo jmenovanou instituci s takovými pravomocemi, je nezávislá na finančním a politickém tlaku. Když rozhoduje o jednotlivcích, díky precedenčnímu pákovému mechanismu se tentýž princip definovaný soudcem musí zachovávat na všech úrovních- je-li poprava pana XY neústavní kvůli VIII. dodatku, znamená to, že všechny totožné případy poprav musí být posuzovány stejně. Proto má soud obrovskou moc skrz naskrz federálním systémem. Popravy, interrupce, pornografie, držení zbraní, svoboda slova a tisku, volební mašinérie- nad vším, co střeží ústava, má soud jakousi ochrannou pravomoc. Často se tedy stane, že je to právě devět lidí ve Washingtonu, kteří drží největší koncentrovanou moc nad společností. Zároveň mají poslední slovo a mohou odporovat vůči ostatním ústavním orgánům. Soudci mohou říct prezidentovi, že jeho akce nejsou dovoleny Ústavou, mohou oponovat Kongresu nebo státním vládám a legislativám a prohlásit jejich zákon za neústavní.

Byla by ale chyba z předchozího odstavce dovodit, že Nejvyšší soud je jakýmsi devítihlavým kapitolským bohem, který je ústavně a politicky všemohoucí. Není. Je to prezident, kdo nominuje soudce a je to Senát, kdo jejich jmenování schvaluje. A existuje ještě obtížná možnost, jak zvrátit prakticky jakékoli rozhodnutí Nejvyššího soudu. Přijmout ústavní dodatek. A protože dodatek je součástí ústavního pořádku, musí se napříště soudci Nejvyššího soudu řídit i jím. Tak se stalo dosud čtyřikrát: XI. dodatek zvrátil rozsudek *Chisholm versus Georgia* (1793); XII. a XIV. zvrátili ostudné rozhodnutí *Dred Scott v. Sandford* (1857); XVI. vyvrátil z kořenů *Pollock v. Farmers' Loan and Trust Co.* (1895) a XXVI. *Oregon v. Mitchell* (1970). A je tu ještě jeden praktický háček v celé slovné teoretické konstrukci. Nejvyšší

soud nemá armádu, aby své rozsudky vynutil, nemá prostředky, aby dohlédl na to, že se rozsudky skutečně respektují. Kdyby se stát, instituce nebo třeba prezident rozhodl, že rozhodnutí Nejvyššího soudu bude ignorovat, znamenalo by to kolaps ústavního systému, protože síla Nejvyššího soudu tkví mj. v tom, že jeho rozsudky se, byť neochotně, (Nixon, Brown) respektují. Nicméně v této možnosti současně tkví i jakási psychologická bariéra, aby se Nejvyšší soud nevyšinul z demokratického směru a měřítek zdravého rozumu. Kdyby rozhodl, že dle Ústavy mají černí muži právo plodit bílé děti a že batolata do tří let jsou povinna nosit u sebe kalašnikov, těžko by takový orgán mohl počítat s respektem. Nejvyšší soud si zkrátka své sebeomezení uvědomuje a naprostá většina jeho rozsudků je podle průzkumů v souladu s dlouhodobým veřejným míněním, což se uvádí jako námitka vůči oponentům. Ti často argumentují tím, že jde o nedemokraticky ustanovenou instituci, kde devět lidí má obrovskou nekontrolovatelnou moc vůči desítkám milionů.

6.1 Důvěra v Nejvyšší soud a námitka majority řečí čísel

Častá námitka strážců majoritního modelu zní, že soudci mají vlastně naprostou nezávislost, jsou demokraticky neodpovědní (nemusí se ucházet o znovuzvolení a nelze jim snížit plat, s výjimkou extrémních případů je i impeachment vysoce nepravděpodobný a dosud nikdy nebyl vykonán) a jde tedy o bratrstvo devíti, které vládne všem. Kdo hlídá hlídací psy demokracie? Nejspíš jejich vlastní racionální vodítka a zároveň potřeba, aby byly jejich verdikty respektovány, uznávány a aplikovány.

Nejvyšší soud se sice nemusí bát jít proti většině tam, kde je to potřeba (a chránit tak ústavní hodnoty krátkodobě i proti vůli lidu), dlouhodobě by však byl takový sklon neudržitelný. Jinými slovy, Nejvyšší soud sice otáčí kormidlem společnosti, nemůže však hodit všechny ostatní přes palubu, to by závažným způsobem narušilo dělbu moci a politický systém jako takový. Nejvyšší soud se dlouhodobě těší vysoké podpoře, vykazuje nejstabilnější podporu ze všech ústavních institucí (a to přesto, že lidé mívají největší důvěru k lokálním autoritám, jejichž činnost znají na vlastní kůži a mohou ji kontrolovat přímo) a za dobu měření „důvěry a souhlasu“ od roku 1987 do roku 2008 nikdy neklesla podpora pod 57%, naopak nesouhlasící respondenti nikdy nepřekročili psychologickou hranici jedné třetiny.³⁴

Podíváme-li se na tyto tabulky popularity blíže, zjistíme, že např. v roce 2008 věřilo Nejvyššímu soudu plných 76% dotázaných, z toho 32% ve značné míře. Muži více než ženy,

³⁴ <http://www.albany.edu/sourcebook/pdf/t200062007.pdf>

běloši více než jiné rasy, mladší více nežli staří, vzdělaní více než nevzdělaní, bohatší více než chudí, republikáni více než demokrati, mezi ostatními kategoriemi byl rozdíl spíš v míře souhlasu (regiony, ideologie). Menšiny a sociálně slabší mají obecně méně důvěry v jakékoli vládní instituce, faktem ovšem je, že Nejvyšší soud často jako strážce práv minorit vystupuje a často je posledním útočištěm v rámci federálního systému.³⁵ Ne nadarmo se o něm říká, že chrání nejen menšiny a ústavu, ale i majoritou před momentální zvůli sebe samé.

³⁵ <http://www.albany.edu/sourcebook/pdf/t2142008.pdf>

7. NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PŘÍPADY NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou závazná a konečná, což neznamená, že by soud v pozdějším případě nemohl zvolit odlišnou interpretaci Ústavy a případ rozhodnout jiným (a to i naprosto opačným) způsobem. Existuje několik právněfilozofických proudů, které rozlišují úlohu soudců ve smyslu autonomní tvorby práva. Aktivistický proud typický nejen pro americké liberální kruhy čerpá z argumentu, že společnost se postupně mění a k problémům je nutné zaujmout aktuální zohledňující stanovisko, navíc doba klade nové otázky, které Ústavou řešeny nebyly.

Jiný proud, viz výklad výše, se zasazuje o striktní výklad Ústavy v jejích mezích a navrhuje zcela ponechat stranou otázky v Ústavě nezmiňované, tyto otázky by byly ponechány v pravomoci zákonodárných sborů jednotlivých států. Mimoto je příznačné, že mnohá rozhodnutí soudu nebyla v minulosti legitimizována právními argumenty a konstrukcemi, ale byla motivována politickými zájmy, zejména v případech týkajících se práv menšin, afirmativních akcí, ale i interrupcí, trestu smrti apod., velký zájem vzbudil např. případ americké prezidentské volby 2000.

7.1 Přelomové případy: otroctví, segregace, trest smrti a interrupce

19. STOLETÍ

- vedle učebnicového případu *Marbury vs. Madison* a případu pravomocí Kongresu *McCulloch vs. Maryland* jsou důležitá rozhodnutí zejména v případech týkajících se práv otroků a menšin

□ **MCCULLOCH VERSUS MARYLAND, 1819**

Právo Kongresu zřídit banku je odvozováno z tzv. pružné klauzule, díky které má Kongres pravomoc přijímat všechny potřebné zákony k realizaci svých pravomocí a pravomocí vlády. Tuto pravomoc soud potvrdil. Soudem byla odmítnuta snaha státu Maryland zdanit tuto banku, a to se zdůvodněním, že právo zdanit obsahuje i právo zničit, a je tedy v rozporu s Ústavou, která je nadřazena zákonům a ústavám jednotlivých států. V tomto případě nešlo

ani tak o daně, jako spíš o to, že pružná klauzule umožňuje zásah do pravomocí států ze strany federální ústavní moci.³⁶

❑ DRED SCOTT VERSUS SANDFORD (1857)

Dred Scott, jižanský otrok, pobýval na území severních států jako osobní sluha a po návratu na jih žádal svobodu. U nižšího soudu mu bylo právo osobní svobody podle zásady "jednou svobodný, navždy svobodný" potvrzeno, ale Nejvyšší soud v jednom z nejvíce odsuzovaných rozhodnutí nižšího soudu zamítlo a naopak ve zdůvodnění uvedlo, že otroci nejsou občané žádného amerického státu a že tzv. Missourský kompromis z roku 1820 (který zakazoval v některých státech otroctví) je protiústavní, protože porušuje Ústavu- zbavuje občany práva na svůj majetek. Dred Scott a jeho rodina sice získali od svého nového pána svobodu bez ohledu na rozhodnutí soudu, ale toto kontroverzní rozhodnutí mělo i své politické důsledky a přispělo k polarizaci společnosti, která následně vedla až k občanské válce. Fakticky byl tento rozsudek zrušen XIII. dodatkem k Ústavě zakazujícím otroctví roku 1865.³⁷

❑ PLESSY VERSUS FERGUSON, 1896

V roce 1892 byl míšenec s 1/8 černošské krve Homer Plessy nucen v Louisianě opustit vagón pro bělochy a posléze poslán do vězení za porušení louisianského zákona z roku 1890, který stanovil princip oddělení ras na železnici dle zásady separate but equal (oddělení, ale rovni). Plessy se odvolal k Nejvyššímu soudu s tím, že ustanovení je neústavní, protože porušuje XIV. dodatek k Ústavě.³⁸ Soud ovšem princip legality segregace potvrdil a tento ostudný precedent zůstal platný až do roku 1954.³⁹

20. STOLETÍ

³⁶ supct.law.cornell.edu/supct/

³⁷ supct.law.cornell.edu/supct/

³⁸ Oddíl 1 XIV.dodatku říká, že žádný stát nemá právo vydávat nebo provádět zákon, který by omezoval svobody nebo výsady občanů Spojených států a stanovuje, že osoby narozené nebo naturalizované ve Spojených státech jsou občany Spojených států a mají právo na osobní svobodu, majetek a právo stejné ochrany zákona.

³⁹ supct.law.cornell.edu/supct/

-V minulém století se většina přelomových případů se týkala otázek občanských práv, rovnosti a osobních svobod. Další se zabývaly například problémem prezidentských pravomocí a kompetencí a vzájemného vybalancování oddělených mocí

❑ **BROWN VERSUS BOARD OF EDUCATION OF TOPEKA, 1954**

Prezident Harry S. Truman nařídil roku 1948 konec povolené rasové segregace v ozbrojených silách a ráznou podporou občanských práv černošského obyvatelstva riskoval svou politickou budoucnost. O rok dříve začalo na jeho pokyn Ministerstvo spravedlnosti USA předkládat soudům podání podporující občanská práva. Dvacetileté úsilí Národního sdružení pro prosazení barevných lidí (NAACP) případem Brown vs. Board of Education dovršilo své dvacetileté úsilí za zrušení segregace ve školách.

Linda Brown byla černošská dívka, kterou se její otec snažil zapsat do veřejné školy pro bílé v městě Topeka ve státě Kansas, jeho žádost však byla podle Plessyho precedentu zamítnuta. Brown se proti rozhodnutí federálního okresního soudu odvolal k Nejvyššímu soudu. Nejvyšší soud pozdržel rozhodování v tomto případě kvůli volbám a spojil ho s dalšími čtyřmi případy, které také podporovalo NAACP. 17. května 1954 vydal nový předseda soudu Earl Warren společné rozhodnutí, ve kterém uvedl, že “ na poli veřejného vzdělávání není pro doktrínu “separate but equal” místo. Oddělená vzdělávací zařízení jsou od základu nerovná a žalující strany zbavují stejné ochrany ze strany zákona.” Státy zavedená segregace tedy porušuje ustanovení XIV. dodatku. Desegregace měla podle rozhodnutí Brown vs. Board of Education II z roku 1955 být provedena s “uvážlivou rychlostí”, což byl obrat, který demonstroval určitou bezradnost v realizaci ústavního požadavku. V roce 1969 však Nejvyšší soud jednomyslně nařídil, aby segregace byla odstraněna okamžitě.⁴⁰

❑ **MIRANDA VERSUS ARIZONA , 1966**

Nejvyšší soud v případě týkajícího se ústavních záruk na dodržení procedurálních pravidel (informování podezřelých o jejich právech) rozhodl, že nikdo nesmí být vyslýchán bez upozornění: že nemusí vypovídat, že vše, co řekne, může být použito proti němu a že má

⁴⁰ Janda, K.- Berry, J.M.-Goldman, J.- Huff, E. (1998): Výzva demokracie. Systém vlády v USA. s.336

nárok na právního zástupce. Tato formulka má zabránit nátlaku na obviněného bezprostředně po zadržení.

Ernesto Miranda byl zatčen za únos a znásilnění osmnáctileté dívky a po téměř dvouhodinovém výslechu na policii a identifikaci znásilněné dívky se přiznal. Soud v Arizoně ho odsoudil na základě tohoto přiznání, ačkoliv nebyl informován, že má právo na obhájce a právo nesvědčit proti sobě. Miranda se proti rozsudku odvolal a Nejvyšší soud rozhodnutí arizonského soudu zrušil. Svůj rozsudek odůvodnil Pátým dodatkem, který zakotvuje právo obžalovaného nesvědčit sám proti sobě. Miranda byl policií podle mínění Nejvyššího soudu přinucen, byť ne fyzickým nátlakem, ke svému přiznání během výslechu ve vazbě. Kombinace vazby a výslechu bylo podle soudu natolik zastrašující, že bylo nutné, aby před dotazováním byl obžalovaný informován o svých právech. Dnes se tato prohlášení jmenují tzv. upozornění Miranda a patří mezi ně:

-Máte právo nevypovídat

-Cokoli řeknete, může být použito proti vám.

-Před výslechem máte právo promluvit si s obhájcem, kterého si vyberete.

-Pokud si nemůžete dovolit najmout si obhájce, bude vám poskytnut zdarma.

□ ROE VERSUS WADE, DOE VERSUS BOLTON , 1973

Nejvyšší soud v poměru 7:2 prohlásil za protiústavní texaský zákon, který umělé přerušování těhotenství s výjimkou případů, kdy je ohrožen život matky, prohlašoval za trestný čin. Soud prohlásil, že interrupce je v prvních třech měsících těhotenství legální a toto rozhodnutí ponechává na ženě a její lékařovi. Opřel se tak o právo na soukromí v případě Griswold versus Connecticut, ve třináct měsíců dlouhém procesu. Rozhodnutí soudu ovlivnilo zákony v dalších 46 státech Unie. Ovšem v této otázce je americká veřejnost polarizována a po liberální euforii devadesátých let se poměr stoupců a odpůrců znovu vyrovnal.⁴¹ Za osm měsíců následujících po rozhodnutí bylo Kongresu předloženo více než 25 návrhů na ústavní dodatky, ale ani jeden nezískal k přijetí potřebnou kvalifikovanou většinu. Paradoxní je, že Norma McCorvey, která byla onou žadatelkou o potrat pod pseudonymem Jane Roe, dceru porodila, své tvrzení, že byla počata ze znásilnění, stáhla, a později se stala aktivistkou a odpůrkyní potratů.⁴²

⁴¹ <http://online.wsj.com/public/resources/documents/info-harris0503.html>

⁴² http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0410_0113_ZS.html

Vzhledem k tomu, že v poslední době mají v Nejvyšším soudu výraznou většinu konzervativci, není vyloučeno zpřísnění pravidel pro provádění interrupcí. Republikánská administrativa nábožensky založeného prezidenta Bushe ml. již v této věci podnikla významné kroky, v roce 2004 byl schválen zákon zakazující provádět potraty po 12. týdnu těhotenství, což dříve bylo možné zejména ze zdravotních důvodů, a i proto je každé další jmenování soudce provázeno klíčovou otázkou: Jaký máte názor na případ Roe? Lze předpokládat, že prezident Obama jmenuje soudce, jehož mínění je v souladu s právem volby.

□ **FURMAN VERSUS GEORGIA , 1972**

Spojené státy máme zafixované jako jediný z civilizovaných států, ve kterém popravčí čety mají stále plné ruce práce. Nebylo tomu tak vždy. V sedmdesátých letech se odehrál případ, který na čtyři roky umožnil zmrazit popravky v celých Spojených státech, vzbudil kontroverze napříč soudním systémem i veřejností.

Oběť se uprostřed noci probudila a našla Williama Furmana, jak loupí v jeho domě. Furman při procesu prohlásil, že jak se snažil uniknout z domu, zbraň omylem vystřelila a trefila oběť. Nicméně vzhledem k tomu, že k smrti došlo během loupeže, Furman byl odsouzen za vraždu a byla zde možnost, že bude odsouzen k trestu smrti. Otázka zněla, zda provedení absolutního trestu neodporuje zákazu neobvyklého a krutého trestu Osmým a Čtrnáctým dodatkem? Soud rozhodl, v těsném poměru 5: 4, že o takové porušení jde. Per curiam zdůvodnění (píše je soud a nikoli konkrétní soudce) bylo velmi stručné a prohlásilo justiční zbavení života za neústavní, zatímco v souhlasných a odlišných stanoviskách jednotliví soudci artikulovali své názory na trest smrti. Pouze dva soudci, liberálové Brennan a Thurgood Marshall, věřili, že trest smrti je neústavní ve všech případech. Ostatní souhlasná stanoviska vyjadřovala jistou arbitrárnost a příklon k rozhodování ad hoc dle okolností případu, často nicméně podbarvena rasovými předsudky státních soudů. Mnozí soudci také vyjádřili obavy, že zjevná arbitrárnost v ukládání trestů (často na bázi rasy) je neslučitelná s Osmým i Čtrnáctým dodatkem a že jde o diskriminaci proti černému obyvatelstvu. Pouze soudci Brennan a Marshall se shodli, že tento trest je absolutně neslučitelný s rozvíjejícím se standardem slušnosti dnešní společnosti. Disentující soudci Burger, Blackmun, Powell a Rehnquist, jež jmenoval Nixon, argumentovali, že popravky jsou typickým nástrojem tradičního angloamerického právního systému a že je ústava implicitně povoluje tím, že v XIV. dodatku mluví o braní života.⁴³

43

http://www.law.cornell.edu/supct/search/display.html?terms=furman%20v.%20georgia&url=/supct/html/historic/s/USSC_CR_0408_0238_ZO.html

□ GREGG VERSUS GEORGIA, PROFITT VERSUS FLORIDA, JUREK VS. TEXAS, 1976

V těchto případech Nejvyšší soud potvrdil, že trest smrti neodporuje VIII. dodatku k ústavě, který stanovuje, že nesmějí být ukládány nepřiměřeně kruté a neobvyklé tresty. Jak na úrovni jednotlivých států (zejména Texas, Florida), tak na federální úrovni je přes odpor některých významných nátlakových skupin trest smrti běžnou součástí systému trestního soudnictví.⁴⁴

V následujících dvou desetiletích byly různé aspekty trestu smrti horkým tématem. V případě *Enmund versus Florida* bylo rozhodnuto, že pokud se mladistvý pouze podílí na zločinu, ale nezabíjí ani se zabíjet nepokouší, nesmí být odsouzen k trestu smrti. V roce 1986 v případě *Ford versus Wainwright* soud dovedl, že exekuce šílených osob je zakázána dle VIII. dodatku. O dva roky později bylo zakázáno popravovat děti do 16 let a v roce 1989 exekuce osob mentálně retardovaných. V případě *Roeper versus Simmons* v roce 2005 bylo prohlášeno za neústavní popravování dětí do 18 let. Poslední výdobytkem je rozsudek z roku 2008, ve kterém bylo rozhodnuto, že nelze uložit trest smrti za znásilnění.⁴⁵

7. 2 Diskriminace na základě pohlaví

Přes mnoho citelných pokroků jako je dosažení volebního práva pro ženy, zákaz diskriminace na základě pohlaví v Zákonu o občanských právech z roku 1964 jsou americké feministické kruhy stále nespokojeny zejména s rovností v oblasti odměňování zaměstnání a zastoupení ve vedoucích funkcích.

□ FRONTIERO VERSUS RICHARDSON, 1973

Frontiero v. Richardson, je založeno na klauzuli rovné ochrany, ve které Nejvyšší soud rozhodl, že výhody v americké armádě rodinám příslušníků nemohou být vázána na pohlaví.

Sharron Frontiero, příslušnice vzdušných sil, požádala pro bytové a zdravotní benefity pro svého manžela Josepha, který na ní byl podle jejího vyjádření závislý. Zatímco manželky důstojníků dostávaly podobné výhody automaticky, manželé museli dokázat, že jsou závislí minimálně z poloviny. Z tohoto důvodu Joseph na benefity nedosáhl, případ se dostal

⁴⁴ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0428_0153_ZS.html

k Nejvyššímu soudu. Soud nakonec dospěl k většinovému rozhodnutí, že rozlišovat tyto benefity na základě pohlaví je neústavní, protože nebyl žádný důvod předpokládat, že manželky potřebují takovéhle výhody více než muži v obdobné pozici.

Právní zástupci armády protiargumentovali, že závislých manželek je statisticky mnohem víc a tím, že se nemusí dokazovat potřebnost, se ušetří na administrativních nákladech. Soud tento argument odmítl s tím, že je možné, že velká část manželek není doopravdy závislá a že armáda díky této praxi může peníze naopak utrácet zbytečně. A co je důležitější, majorita soudu (8 ku 1, kterým byl konzervativce Rehnquist) volala po přísném standardu soudního přezkumu ve věcech zákonů, které nějak rozlišují na bázi pohlaví, protože Amerika má za sebou dlouhou a nešťastnou historii sexuální diskriminace a v mnohých statutárních předpisech je naprosto neopodstatněné rozlišování bez skutečné vazby k předmětu normy.⁴⁶

□ **CRAIG VERSUS BOREN, 1976**

Craig v. Boren měl pro antidiskriminační hnutí zvláštní význam, jde o první případ, ve kterém se většina soudu vyslovila, že jakékoli klasifikace na bázi pohlaví musí být podrobeny pokročilému standardu soudního přezkumu.

Oklahoma přijala zákon zakazující prodej 3.2 procentního piva mužům do 21, ale ženám pouze do 18 let. Námitka byla vznesena mužem jménem Curtis Craig, kterému bylo přes 18, ale nedosáhl ještě věku 21 let, a oklahomským prodejcem alkoholu. Soud rozhodl, že tento zákon porušuje klauzuli rovné ochrany a je tedy protiústavní. Ve svém rozhodnutí představil dvojfázový pokročilý test tzv. "intermediate scrutiny", jímž stát musí demonstrovat veřejný zájem a dokázat, že rozlišení na bázi pohlaví je v úzkém sepětí s tímto zájmem. Tento kauzální nexus v daném případě naprosto chyběl a byla tím nepřímo poškozena i třetí strana, výrobce alkoholických nápojů.⁴⁷

□ **UNITED STATES VERSUS VIRGINIA, 1995**

⁴⁵ <http://www.bsos.umd.edu/gvpt/lpbr/subpages/reviews/latzer98.html>

⁴⁶ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0411_0677_ZS.html

⁴⁷ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0429_0190_ZD.html

Verdiktem 7:1 ve věci *US v. Virginia* padla brána posledního výhradně mužského amerického vojenského institutu Virginia Military Institute a otevřela se i ženským uchazečkám.

Soudkyně Ruth Bader Ginsburg v majoritním rozsudku napsala, že VMI nedokázala přesvědčivě ospravedlnit, proč by na této vojenské škole nemohly studovat i ženy a toto ustanovení porušovalo klauzuli rovné ochrany. Nelze ponechat v platnosti zákon, který jen proto, že jsou ženy, omezuje jejich plné občanství a právo participovat na různých úrovních ve společnosti. Stát Virginia sice na bázi zásady „oddělení ale rovní“ zřídil program pro ženy, Virginia Women's Institute for Leadership (VWIL), ale soud zdůraznil, že kvalita, akademický program ani reputace se VMI nemohou v nabídce rovnat. VMI byla poslední výhradně mužská veřejná škola ve Spojených státech. Po rozsudku sice škola zvažovala privatizaci, nicméně posléze bylo školní radou rozhodnuto, že ženy na této škole mohou studovat.⁴⁸

7.3 Diskriminace- sexuální orientace

Dědictví puritanismu, jisté prudernosti a hluboké náboženské cítění amerického národa způsobují, že boj za práva sexuálních minorit stále ještě není u konce. Zatímco ve známých případech svobody projevu pokročilo vnímání sexuality přes případy typu Larry Flynt k jisté toleranci, tolerance samotného chování je minimálně v některých sférách života a zejména regionech velmi nesnadná a pro nás, příslušníky majority, i obtížněji pochopitelná.

□ **BOWERS V. HARDWICK, 1986**

V **případu Bowers versus Hardwick** bylo vydáno kontroverzní rozhodnutí, které potvrdilo ústavnost zákona státu Georgia o sodomii, který kriminalizoval orální a anální sex mezi souhlasícími dospělými i v rámci soukromí. 17 let poté byl verdikt vyvrácen rozsudkem ve věci *Lawrence versus Texas*. Policejní důstojník přistihl Hardwicka a jeho milence při vzájemném a dobrovolném orálním sexu v jeho bytě. Oba muži byli zatčeni pro sodomii, která byla definována jako orální anebo anální sex mezi příslušníky stejného nebo opačného pohlaví. Aktivní homosexuál Hardwick poté žaloval Michaela Bowerse, ve spolupráci s vlivnou skupinou prosazující občanská práva American Civil Liberties Union- ACLU, o

⁴⁸ http://www.oyez.org/cases/1990-1999/1995/1995_94_1941/

deklaraci neplatnosti zákona. Zatímco státní georgijský soud mu nevyhověl, po odvolání k tzv. circuit court (obdoba našeho vrchního) United States Court of Appeals for the Eleventh Circuit zvrátil rozsudek soudu s tím, že zákon o sodomii vskutku porušuje ústavní práva pana Hardwicka. Stát Georgia se odvolal a Nejvyšší soud případ přijal k projednání. Hardwick měl obhájce z nejpopovolanějších, profesora Harvard Law School Trika který byl považován za jednoho z nejúspěšnějších liberálních advokátů v USA.

Základní problém byl spojen s dřívějším rozsudkem ve věci Griswold v. Connecticut, kde bylo deklarováno, že Ústava, třebaže ne explicitně, obsahuje právo na soukromí. V případě Bowers nicméně soud stanovil, že právo na dobrovolný sexuální styk Ústava nezaručuje, přinejmenším v případě homosexuálních partnerů. Zásadní otázka tedy byla, zda Ústava zaručuje fundamentální právo homosexuálů na sodomii. Vnímání homosexuality v historii reflektoval i ve svém souhlasném stanovisku předseda soudu Burger, který napsal, že chránit sodomii by pohřbilo tisíce let morálního učení. Disentující stanoviska minority ostře odsoudily pohled konzervativních soudců na homosexualitu a vyzdvihlo důležitou roli intimního života v privátní sféře.

Zajímavostí nicméně zůstal kopernikánský obrat soudce Lewise Powella, který byl oním jazyčkem na misce vah v případě Bowers. Powell totiž původně hlasoval pro neústavnost zákona, ale rozmyslel si vše během několika dnů. Sepsal souhlasné stanovisko, ve kterém zdůraznil své pochybnosti o kompatibilitě zákona s Osmým dodatkem, ale souhlasil s majoritou v tom, že nejde o kolizi s klauzulí řádného procesu- due process clause Čtrnáctého dodatku. Powell údajně řekl, že žádné homosexuály nezná /jeden z jeho vlastních úředníků přiznal, že je gay/ a o několik let později potvrdil, že pokládá své rozhodnutí v kauze Bowers za omyl a že minorita měla lepší argumenty. Nicméně přiznal, že odůvodnění rozhodnutí nevěnoval příliš mnoho času a pokládal ho v podstatě za zcela marginální problém.

Většina států později své zákony o sodomii zrušila a rozhodnutí Nejvyššího soudu bylo zvráceno v roce 2003 případem Lawrence versus Texas. 36 států zrušilo své zákony o sodomii před oním rozsudkem, ale např. na Floridě, Indianě, Missouri nebo Virginii byly všechny aktivity sodomie nelegální i mezi manželi. V některých státech jako Texas se toto omezení vztahovalo pouze na partnery stejného pohlaví. Sodomie ve výkladu soudů zahrnuje orální a anální sex plus další praktiky, které nevedou k rozmnožování. Nicméně ještě v roce 2004 platil v Georgii zákon, který zakazoval orální sex mezi teenagery. Na základě tohoto zákona byl odsouzen sedmnáctiletý mladík, kterému orální uspokojení poskytovala patnáctiletá dívka, a to k deseti letům odnětí svobody. Mladík strávil ve vězení dva roky, poté

byl propuštěn, když Nejvyšší soud státu Georgia rozhodl, že jeho uvěznění je v rozporu s Osmým dodatkem zakazující kruté tresty. Příklad pochopitelně vzednul emocionální mediální bouři a rozbouřil diskusi o vnímání sexuality v USA. Kdyby totiž chlapec měl s dívkou pouze pohlavní styk, dopustil by se jen přečinu v maximální výši 12 měsíců odnětí svobody.⁴⁹

□ ROMER VERSUS HANS, 1996

Romer versus Hans je jeden z případů, kdy je státní legislativa mnohem konzervativnější než ústavní soudci. Colorado schválilo dodatek Ústavy, podle něhož žádné město nebo okres ve státě nesmí provést žádnou soudní, legislativní nebo exekutivní akci, které chrání homosexuály na bázi jejich sexuální orientaci. Jinými slovy, žádné zákony proti diskriminaci této sexuální minority. Tento dodatek byl zformulován Coloradskou asociací pro rodinné hodnoty a nulifikovalo dosud platné zákony o právech gayů, které již v té době existovaly v Aspenu, Denveru a Boulderu. Iniciativy gayů se odvolaly a soud tuto změnu coloradské ústavy zamítl. Stát Colorado se nicméně odvolal nejprve ke státnímu, posléze federální Nejvyššímu soudu.

Soudci Nejvyššího soudu potvrdili, že onen dodatek je protiústavní, ačkoli zohlednili jiné argumenty než státní soudy. V rozhodnutí 6:3 odmítl interpretaci, že onen dodatek pouze zabránil gayům v získávání speciálních nadstandardních práv. Naopak rozhodli, že dodatek je výrazem snahy omezit práva, protože pro žádnou jinou skupinu toto omezení postulováno nebylo. Enumerace v antidiskriminačním zákoně, který výslovně zmiňuje určité skupiny, je pouze deklarací, nicméně zákaz diskriminace platí pro všechny bez rozdílů. Tento zákon byl podle majority výrazem animozity vůči určité skupině. V separátním votu se konzervativní soudci přihlásili k tradičním hodnotám coloradských strážců morálky tím, že podle nich onen dodatek nepopírá homosexuální práva, nýbrž neumožňuje zákony, které by je favorizovaly. Dále se ohradili proti tzv. soudnímu aktivismu s tím, že ústava o homosexualitě nehovoří, a proto by měla tato záležitost být řešena normálními demokratickými prostředky. Chápe proto toto rozhodnutí jako čistě politické, nikoli soudní. Ironické je, že Roy Romer, guvernér státu Colorado, byl osobně proti onomu dodatku a jako žalovaný stál na straně Colorada pouze ex offio coby zástupce státu.⁵⁰

⁴⁹ <http://www.gasupreme.us/pdf/s06c1689.pdf>

⁵⁰ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/02-102.ZS.html>

❑ LAWRENCE VERSUS TEXAS, 2003

Rok 2003 se do dějin práv homosexuálů vepsal zlatým písmem. V poměru 6 ku 3 skoncoval Nejvyšší soud se zákony o sodomii, konkrétně s tím v Texasu, ale všechny byly v duchu precedenčního práva prohlášeny za neplatné. Bylo tak otočeno kormidlem ve směru doby a ostudné rozhodnutí případu Bowers versus Hardwick přebily liberální argumenty. Intimní sexuální styk v soukromí byl podle názoru většiny částí svobody, kterou v rámci práva na soukromí chránila doložka řádného procesu XIV. dodatku.

V onom případě Griswold v. Connecticut (1965) byl zneplatněn zákon, který zakazoval užívání antikoncepce mezi sezdanými páry. V zásadě bylo v Ústavě objeveno právo na soukromí, které se poněkud mysticky rýsovalo ze stínů a vtělení různých garancí v Ústavě, jedná se o 4., 5. a 9. dodatek. Později došlo k ochraně privátní sféry i mezi nesezdanými jedinci. Stěžovatelé, John Geddes Lawrence a Tyron Garner byly přistiženi při análním styku v soukromém apartmá šerifem, kterému bylo údajně z domu hlášeno nějaké násilí ze zbraní. Osoba, která nahlásila tuto událost, byl soused, který se později přiznal, že lhal a byl v milostném poměru s Garnerem. Oba muži byli zatčeni a obžalováni podle texaského zákona o sodomii, který zakazoval jakýkoli sexuální styk mezi příslušníky stejného pohlaví. Oba byli odsouzeni k pokutě, ačkoli namítali, že tento zákon porušuje klauzuli rovné ochrany, protože párům opačného pohlaví to bylo dovoleno a že se takové vměšování neslučuje s právem na soukromí.⁵¹

Nejvyšší soud zneplatnil texaský zákon s tím, že to porušuje klauzuli řádného procesu/rovné ochrany a dalších 12 zákonů v jiných státech. Případ byl zajímavý tím, že rozsudek zejména zpochybňoval odůvodnění v případě Bowers versus Hardwick, že soudci citovali rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva z roku 1981. Samotné užití evropského precedentu jako pramene pro rozhodnutí vyvolalo velkou diskusi, do jakého rozsahu by se mělo americké právo komparovat s jinými. Texaský zákon neprokázal žádný skutečný státní zájem na vměšování se do soukromého a dobrovolného intimního styku dvou dospělých osob. Soudci přiznali právo občanům mít dobrovolný sex, a to nikoli na bázi tradičních hodnot společnosti (případ Bowers), ani na prokreativním principu nebo na bázi

⁵¹ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/02-102.ZS.html>

uzavření manželství. Dále byl opuštěn princip rozhodování na základě morality: pokud homosexuální styk nikomu neubližuje, není důvod ho trestat.⁵²

Konzervativní soudci, vedeni katolíkem Scaliou, kritizovali způsob, jakým byl odsunut případ Bowers, a obvinili své liberálnější kolegy z propagace liberální agendy. Ačkoli zákony o sodomii pokládají za mimořádně hloupé, trvali na tom, že není zakotveno právo na soukromí ani jiná odpovídající svoboda. (Právo na soukromí neobsahuje ústava ani dodatky, ale bylo“ nalezeno“ v případě Griswold versus Connecticut)⁵³

7.4 Afirmativní akce

Afirmativní akci lze definovat jako politiku, která zahrnuje řadu veřejných i soukromých programů, politických (exekutivních, legislativních i soudních) postupů a procesů, které mají za úkol přispět ke zvýšení zaměstnanosti či vzdělání určitých (menšinových) skupin občanů, prakticky spočívá zejména v aplikaci kvót pro menšiny⁵⁴ při přijímání do zaměstnání a na určité vzdělávací instituce, zejména univerzity nebo různé afirmativní klauzule v zejména vládních (ale i firemních) nařízeních.

Původně specificky americká politika afirmativní akce (affirmative action) má své kořeny již v administrativě Johna F.Kennedyho, konkrétně v exekutivním nařízení č.10925 z roku 1961, jímž byl zřízen Výbor prezidenta pro rovné pracovní příležitosti⁵⁵ V tomto exekutivním nařízení je stanoven příkaz, aby bylo se zaměstnanci nebo žadateli o zaměstnání zacházeno bez ohledu na jejich rasu, náboženské přesvědčení a národnost, zároveň je to poprvé, co se setkáváme s výrazem afirmativní akce. Počátky afirmativní akce jsou spojeny s hnutím za občanská práva v 60.létech 20.století⁵⁶

Nediskriminační pojetí vyznával i Zákon o občanských právech z roku 1964, jím zřízená Komise pro rovné pracovní příležitosti a vize tzv. „Velké společnosti“ prezidenta Lyndona B. Johnsona. Zároveň ovšem Johnsonovo pojetí zahrnovalo v duchu 60.let i další stupeň, ve kterém již není cílem pouze klasická liberální rovnost šancí, ale i rovnost výsledků v rawlsovském smyslu. Jinými slovy, snaha nespočívala pouze v odstranění právních a administrativních bariér,

⁵² <http://www.law.cornell.edu/supct/html/02-102.ZS.html>

⁵³ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/02-102.ZS.html>

⁵⁴ v americkém pojetí zejména podle rasy a pohlaví, v evropském především podle pohlaví

⁵⁵ President's Committee on Equal Employment Opportunity

⁵⁶ Janda, K. Berry, J., Goldman, J., Huff, E.: The Challenge of Democracy. Government in America, 1994

ale i v provádění praktických programů s preferováním menšin, které měly zaručit rovnost jako skutečnost, rovnost jako výsledek⁵⁷

Největšího rozvoje afirmativní akce dosáhla za vlády prezidenta Nixona, za jehož působení vydalo federální ministerstvo práce revidované nařízení (Revised order No 4.), kterým vyžadovalo stanovení určitých kvót pro diskriminované menšiny, a to u všech federálních programů a zakázek, ve veřejném i soukromém sektoru. V této době se také začal používat výraz pozitivní diskriminace s cílem upozornit na to, že v zájmu menšin dochází k nelegitimní, ale legální znevýhodňování a diskriminaci většinové bílé populace⁵⁸

V průběhu 70. let se na mnoha amerických univerzitách ustálila praxe v aplikaci kvót pro jednotlivé rasové a etnické menšiny s cílem dosáhnout stejného procentního zastoupení jako v regionu, kde sídlila univerzita. Po významných rozhodnutích Nejvyššího soudu z roku 1978 (University of California v. Bakke) se používání rigidních kvót začalo pomalu ustupovat, zejména v souvislosti s nástupem Ronalda Reagana do prezidentského úřadu a konzervativní většinou v Nejvyšším soudu USA. Demokratická Clintonova administrativa se o znovuoživení a redefinování afirmativní akce několikrát pokusila, ale bez výraznějších výsledků.⁵⁹

Po výroku v případě Adarand Clinton ve svém projevu z 19.července 1995 obhajoval smysl afirmativní akce a to za předpokladu, že nedojde k nezákonné diskriminaci a tzv. pozitivní diskriminaci, že nebudou užívány kvóty a jiné automatické prostředky, že nebudou preferováni uchazeči, kteří postrádají relevantní kvalifikaci a že program bude ukončen, jakmile dosáhne svého cíle. Clinton dále dokazuje, že zatímco bílí muži tvoří 43 % ekonomicky aktivního obyvatelstva, získává tato skupina asi 95 % postů na úrovni topmanagementu, zatímco ženy mezi 3-5% a Hispánci a Afroameričané spolu cca 1%. Clintonova argumentace je znovuoživit americký sen o příležitostech, důraz na hodnotu spoluzodpovědnosti a zejména snaha, aby americký národ vytvořil silnější komunitu, v níž každé dítě může jít na vysokou školu a každý Američan bez ohledu na rasu, pohlaví a původ může být milionářem. Clinton, který sám velmi dobře poznal možnosti americké meritokracie, upozorňuje, že „že když je afirmativní akce prováděna správně, je flexibilní, férová a efektivní.“⁶⁰

V současnosti je program afirmativní akce v USA na ústupu, ačkoli mnohé univerzity afirmativní opatření v přijímacím řízení stále zachovávají. Obecně akademické kruhy projevují

⁵⁷ Zákon o občanských právech z r. 1964, přijatý v reakci na hnutí na ochranu občanských práv počátkem 60. let, zakazuje v kapitole VII. diskriminaci na základě rasy a pohlaví. Leží však ve stínu 14. dodatku k Ústavě USA, která poskytuje každému občanovi stejnou ochranu před zákonem, čímž klade tvrdá omezení jakémukoliv legislativnímu schématu, které by se pokoušelo napravovat působení předchozí diskriminace. Tímto rozparem se budu zabývat zejména v části věnované rozhodnutí Nejvyššího soudu USA.

⁵⁸ V této době ještě lze hovořit o většině tzv. WASP-White Anglosaxon protestant

⁵⁹ <http://www.infoplease.com/spot/affirmativetimeline1.html>

⁶⁰ <http://clinton4.nara.gov/Initiatives/OneAmerica/19970610-1444.vcs>

v USA silnou tendenci k zachovávání afirmativní akce a její podpoře v teoretické i praktické rovině.⁶¹

Prvním relevantním případem byl De Funis v. Odegaard, ve kterém byl "bílý" uchazeč o studium na Law School of University of Washington diskriminován na základě rasy, Nejvyšší soud⁶² rozhodl, že ustanovení o rovnosti ochrany občanů ve Federální Ústavě nezpůsobuje neplatnost všech rasových rozlišování. Dalším programem afirmativní akce, který měl být testován Nejvyšším soudem, bylo přijímací řízení v následujícím případě.

□ UNIVERSITY OF CALIFORNIA VERSUS BAKKE, 1978

Allan Bakke, pětatřicetiletý bělošský uchazeč o studium medicíny na University of California, si dvakrát podal přihlášku a dvakrát byl odmítnut. Škola totiž v rámci afirmativní akce v každém novém ročníku rezervovala 16 míst ze 100 pro kvalifikované menšiny, takže k volné soutěži zbylo jen 84 míst. Bakkeovy předpoklady (průměry známek z college i výsledky přijímacích testů) v obou letech převyšovaly předpoklady přijatých příslušníků menšin.

Bakke se obrátil na soud s tím, že byl odmítnut pouze na základě rasového kritéria. Argumentoval tím, že tato diskriminace naruby je protiústavní a porušuje klauzuli o stejné ochraně XIV. dodatku a Zákon o občanských právech z roku 1964. Soudci nenašli většinové stanovisko. Čtyři z nich usoudili, že škola porušila Zákon o občanských právech a že má Bakkea přijmout. S tím souhlasil i soudce Lewis F. Powell, který však argumentoval porušením XIV. dodatku k Ústavě.⁶³

Naopak čtyři soudci se shodli, že rasová kritéria mohou být použita v přijímacím řízení a že takové jednání není protiústavní. Soudce Powell se připojil ale i k jejich stanovisku a tvrdil, že rasu je možno použít pouze jako jedno z mnoha kritérií. University of California tedy Bakkea přijala, ale zároveň se otevřely další možnosti pro podporu menšin v rámci afirmativních programů.⁶⁴

⁶¹ Janda, K. Berry, J., Goldman, J., Huff, E.: *The Challenge of Democracy. Government in America*, 1994

⁶² Nejvyšší soud byl ustaven na základě článku III oddílu 1 Ústavy Spojených států z roku 1789. Působí jako soud první instance ve své vlastní jurisdikci (mezi státy Unie, ve věcech velvyslanců apod.) i jako odvolací soud vůči rozhodnutím nižších federálních soudů a Nejvyšším soudům jednotlivých států. Skládá se z 9 soudců a sídlí ve Washingtonu. Rozhodnutím ve věci *Marbury vs. Madison* 1803 byla zavedena pravomoc judicial review - právo soudního přezkumu ústavnosti, která explicitně v Ústavě vyjádřena není. Zákon přijatý Kongesem může být tedy Nejvyšším soudem zrušen. Soudnictví tedy vykonává kontrolu nad legislativou i exekutivou a působí jako důležitý prvek v systému brzd a rovnováh (checks and balances). Za více než dvě stě let praxe se ukázalo, že tato pravomoc má i důležitý politický a mocenský aspekt.

⁶³ <http://online.ceb.com/CalCases/C3/18C3d34.htm>

⁶⁴ Janda, K. - Berry, J.M. - Goldman, J. - Huff, E. (1998): *Výzva demokracie. Systém vlády v USA*. s.345-346

V následujícím roce se většina Nejvyššího soudu k tomuto názoru přiklonila i při projednávání případu *Steelworkers vs Weber*. Naprosto jiné stanovisko ovšem přijal v případě *Firefighters vs. Stotts*. Nejvyšší soud projednával nařízení Federálního okresního soudu zamítající navrhované uvolnění z funkce a odvolání mladých černošských zaměstnanců na základě postupu založeného důsledně na principu seniority. Většinové rozhodnutí soudu potvrdilo, že hlava VII. zakazuje soudům nařizovat rasovou preferenci jako nápravu předchozí utrpěné diskriminace, ledaže jsou preference výhradně určeny osobám aktuálně diskriminovaným. Tato interpretace byla ostře napadena menšinou nesouhlasících soudců.⁶⁵

Analýza případů z 80. let ukazuje, že zatímco Nejvyšší soud vydával konfliktní rozhodnutí, počínal se vytvářet základ pro odůvodnění, které převážilo nad jednoduchým zněním Zákona o občanských právech. Za prvé: byl odmítnut názor, že afirmativní akce by měla prospět pouze obětem aktuálního diskriminačního jednání a bylo akceptováno, že plán nepotřebuje navazovat na vlastní (předchozí) praktiky zaměstnavatele, ale může být ospravedlněn tradičně nerovným postavením pracovní síly. Za druhé: báze, na které je afirmativní akce založena, je základním kamenem úspěchu při obhajobě afirmativní akce v rámci soudního řízení.

Trend soudní podpory afirmativní akcese ale obrátil v polovině 90. let, a to v důsledku nově vzniklé konzervativní většiny v devítičlenném Nejvyšším soudu, vedeného odpůrcem konzervativním předsedou Williamem Rehnquistem. Zdůvodnění tohoto obrátu odkazovalo na znění Ústavy, chránící spíše individuální práva, než skupinová a na rozmělnění role státu při určování odpovědnosti za rasovou diskriminaci.

Použití specifického kritéria rasy, zapovězené vládě historicky i zákonem, se tak pro Soud stalo osudovým problémem. V současnosti je převažující trend v soudních rozhodnutích takový, že lze v určitých případech přijmout legitimitu tohoto přístupu, ale preferenční zacházení vůči znevýhodněným osobám, zaměřené na výsledný efekt, musí být vždy předmětem pečlivého zkoumání (a nezávislého dohledu) a taková akce je dovolena, pokud je⁶⁶ „narrowly-tailored (na míru ušité, tedy úzce a konkrétně aplikované a posuzované případ od případu -ad hoc policy)“.

Poněkud rozporuplné výsledky přinášejí průzkumy veřejného mínění v USA v této otázce dlouhodobě. Je zřejmé, že výsledky významným způsobem ovlivňuje formulace otázek. Je-li položena otázka všeobecné orientace postoje: „Podporujete afirmativní programy pro rasové a jiné menšiny?“, odpovídá 55-65 % respondentů kladně. Ale u konkrétního problému

⁶⁵ www.supremecourtus.gov

⁶⁶ *Většinové zdůvodnění (majority opinion) soudkyně Nejvyššího soudu Sandry Day-O'Connor z roku 2003, případ Grutter v. Bollinger, přijímací řízení na právnickou fakultu University of Michigan, ve kterém se dále tvrdí, že za 25 let nebude užití rasových preferencí vůbec nutné. V případě téže univerzity Gratz v. Bollinger, v roce 2003 Supreme Court rozhodl, že numerické a mechanické použití kvót v přijímacím řízení pro menšiny je neústavní a porušuje klauzuli rovné ochrany.*

formulovanému například: „Myslíte, že by měl minoritní faktor být jedním z kritérií přijímání na vysoké školy?“, je podpora mezi všemi respondenty maximálně třetinová⁶⁷

7.5 Svoboda projevu

První dodatek je jakousi ústavní vlajkou americké demokracie. V zemi, která se často jeví jako barbarský strýček z Afriky (hojně užívaný trest smrti), v jiných směrech zaostalá a prudérní tetička ze středověku (zákony o sodomii), lze spálit beztrestně americkou vlajku nebo vychvalovat diktátory. Nicméně již staří Athéňané, pověstní svou svobodomyšlností a demokratičností, nechali Sokrata zemřít za urážku božstev a kažení mládeže.

Názory, jak vnímat svobodu projevu (zda absolutně jako třeba soudce Hugo Black) nebo s jistými omezeními za určitých podmínek (Oliver Wendell Holmes, Jr.) se různí napříč filozofickými pozicemi a vyvíjejí se, kopírujíc duch doby. Bohatá judikatura k Prvnímu dodatku rýsuje nejen hranice, kde panství svobody slova končí, ale našla i jiné dimenze, na něž otcové zakladatelé rozhodně nepomysleli.

Regulace veřejného projevu

Soud přezkoumává, zda stát, který v určitých veřejných místech toto právo omezí, limituje pouze dobu a čas, nebo zda se určitá kontrola vztahuje i na samotný předmět a obsah projevu. První možnost vztahující se na všechny typy projevu svědčí o neutralitě, a pokud je náležitě zdůvodněna, není protiústavní. Pokud platí druhá možnost, musí sloužit odpovídajícímu státnímu zájmu a musí být úzce spojeno s dosažením takového cíle. To se netýká např. obscénního projevu, který nepožívá plné ochrany Prvního dodatku. Dalším aspektem je otázka, zda jde o tradiční veřejné fórum, nebo nikoli. Např. vězení nebo letiště mezi ně nepatří a ochrana svobody projevu zde koliduje se soukromým vlastnickým právem.⁶⁸

Provokativní, nesnášenlivý a podněcující projev

Tzv. bojová slova (fighting words), některé projevy pornografie, na které se nevztahuje ochrana Prvního dodatku, nenávistný projev podněcující k násilí a porušování zákona. Pro

⁶⁷ <http://people-press.org/reports/display.php3?ReportID=184>, <http://www.pollingreport.com/race.htm>, www.gallup.com

⁶⁸ <http://plato.stanford.edu/entries/freedom-speech/>

obscénní a explicitní projevy různého druhu je používán trojstupňový tzv. Millerův test, který bude analyzován v rozsudku Miller versus California.⁶⁹

Předběžné odmítnutí/omezení

Zkoumá se, zda v takových případech jde o zřetelné a bezprostřední nebezpečí chráněnému veřejnému zájmu /např. v zájmu národní bezpečnosti v případě Schenck), v takovém případě kolize práv převážila vládní potřeba zachovat národní bezpečnost. Test byl později oslaben dalšími striktními podmínkami v níže analyzovaném případě Brandenburg versus Ohio.⁷⁰

Symbolické projevy

Jde o behaviorální ekvivalent řečového projevu a soud nahlíží tak, že některé symbolické projevy jsou chráněny Prvním dodatkem. Samotné chování vyjadřuje onu ideu či vzkaz a je také komunikačním prostředkem. Může jít o nošení pásky jako symbolu protestu proti válce, pálení vlajky nebo např. nahotu.

Komerční projev a reklamy

Obecně lze říci, že komerční projev spadá pod ochranu svobody slova, ale vzhledem ke své povaze nejde o tak vysoký stupeň ochrany. Nesmí být klamavý, zavádějící a nesmí propagovat zakázané aktivity, a pokud ho stát chce omezit, musí existovat legitimní veřejný zájem.⁷¹

Pomluva a právo na soukromí

V různých případech došlo ke kolizi práva na soukromí a práva na dobrou pověst se zejména svobodou projevu a tisku. V tomto konfliktu musí ale soukromá osoba dokázat, že ona pomluva byla vedena špatným úmyslem a že žalovaný o nepravdivosti informace věděl. Soukromá osoba má nicméně vyšší stupeň ochrany než např. politicky činná osoba.

❑ SCHENCK VERSUS UNITED STATES, 1919

Načasování může být stejně podstatné, jako to, co se říká. Týká se to i případu, který na několik desítek let nadefinoval hranice svobody projevu.

⁶⁹ http://www.firstamendmentcenter.org/Speech/personal/topic.aspx?topic=fighting_words

⁷⁰ <http://www.firstamendmentcenter.org/Speech/>

⁷¹ <http://www.firstamendmentcenter.org/Speech/advertising/Index.aspx>

Charles Schenck, tajemník Socialistické strany, byl v době první světové války aktivním odpůrcem branné povinnosti a vyráběl, tisknul a rozesílal letáky proti odvodům. Soudce Wendell Holmes Jr., sepsal jednohlasné majoritní rozhodnutí, že Schenckovo uvěznění bylo v souladu s ústavou. To, co by bylo v časech mírových akceptovatelným projevem, se za časů nebezpečí pro celý národ je nutno klást na ochranu svobody projevu přísnější požadavky. Holmes také představuje svůj test „jasného a bezprostředního nebezpečí“, který musí být splněn, aby byla tato svoboda státem omezena. Ze zdůvodnění také pochází známé „falešný poplach v přeplněném divadle“, na kterém Holmes vysvětluje, že ani ta nejpřísnější ochrana by nesvědčila člověku, který úmyslně a falešně zavíní paniku. Charles Schenck tedy strávil za své protiválečné aktivity 6 měsíců ve vězení.⁷²

□ CHAPLINSKY VERSUS NEW HAMPSHIRE, 1941

Chaplinsky v. State of New Hampshire byl případ obdobný předchozímu. Na konci listopadu 1941, Walter Chaplinsky, svědek Jehovův používal veřejný chodník jako kazatelskou tribunu a rozdával pamflety, ve kterých nazýval organizované náboženství a církevní struktury zločinným podnikem. Shromáždil se velký dav a blokoval silnici a policejní důstojník odvedl Chaplinskyho na stanici. Cestou potkali šerifa, který už dříve jehovistu varoval, a Chaplinsky ho slovně napadl, že je „zatracený fašista“ a „zločinný pánbíčkář“. Za to byl uvězněn na základě zákona zakazujícího vědomě urážlivý projev vůči jiné osobě na veřejnosti. Byl potrestán pokutou, ale odvolal se, že zákon byl vágní a ohrožoval jeho svobodu projevu dle I. a XIV. dodatku.⁷³

Soud jednohlasným rozsudkem zatčení a trest potvrdil. V rozsudku použil tzv. a “two-tier theory”- dvojstupňovou teorii, dle níž určité přesně určené a ohraničené projevy nespádají pod ústavní ochranu. Oplzlé, obscénní, pomlouvačné, urážlivé a nenávistné projevy nenesou žádnou společenskou hodnotu a nepřispívají k veřejné debatě ani k hledání pravdy. Tato justifikace zůstává přes další rozvinutou judikaturu důležitou pro tu část veřejnosti, která věří na určitou kontrolu nad některými kategoriemi projevu jako je pornografie, reklama aj. Je třeba chápat, že např. absolutisté Prvního dodatku /tj. svoboda projevu prakticky vůbec

⁷² http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0249_0047_ZO.html

⁷³ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0315_0568_ZS.html

neomezena a v případě nenávistných projevů a pornografie se s tím musí demokracie vyrovnat jinými způsoby) toto rozhodnutí ze svých pozic odmítají.⁷⁴

❑ **BRANDENBURG VERSUS OHIO, 1969**

Clarence Brandenburg, ohijský vůdce nechvalně známé rasistické organizace Ku Klux Klan (KKK), pozval televizního reportéra na KKK rallye v okrsku Hamilton. Části této jízdy byly natočeny a ukazovaly muže v hábitech a kápích se zbraněmi, kteří nejprve pálili kříž a poté vystupovali s nenávistnými projevy vůči „negrům“, „Židákům“ a jejich ochráncům a spekulovali o možnosti pomstít se jim. Dále kritizovali ústavní činitele, kteří podle nich utlačovali bílou rasu a oznámili plán na pochod na Washington na Den nezávislosti. Brandenburg byl později odsouzen za obhajování a podporu násilí a za projevy učiněné na této jízdě a za zločinné spolčení, které užívá nezákonných metod k dosažení politické reformy.

Zatímco ohijský soud smetl jeho odvolání ze stolu, Nejvyšší soud dovodil, že jeho odsouzení bylo protiústavní, protože nikdo nemůže být postižen pouze za to, že hlásá určité myšlenky a že abstraktní obhajoba síly nebo porušování zákona nestačí k tomu, aby byla prolomena natolik zásadní svoboda. V rozhodnutí per curiam (vydáno soudem jako institucí bez konkrétního autora) byl nejzásadnější obrat od doktríny zřetelného a přítomného nebezpečí k teorii tzv. "imminent lawless action"- neboli bezprostředního nezákonného jednání, která byla dále aplikována na všechny možné projevy buňičských a štvavých akcí a tři charakteristické elementy tohoto testu – úmysl, bezprostřednost a pravděpodobnost, že k akci dojde, byly dále rozvíjeny, ale základ tolerance většinové společnosti k menšinovým vředům nenávisti byl položen. V případě Brandenburg svobodný libertariánský princip převážil vládní snahu o zachování veřejného pořádku a bezpečnosti a tento test svobody projevu pro podněcování k nezákonné činnosti stále nebyl překonán.⁷⁵

❑ **MILLER VERSUS CALIFORNIA, 1973**

Miller versus California se potýkal s jiným typem omezení. Obscénní projevy, které jsou v národě puritánských potomků vnímány- a to zejména v religiózních státech tzv. Biblického pásu- jako červený hadr pro býka, byly poprvé Nejvyšším soudem řešeny v roce 1957

⁷⁴ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0315_0568_ZS.html

⁷⁵ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0395_0444_ZS.html

v případě Roth, kdy soudci rozhodli, že práce je obscénní, pokud přednostně útočí na chlípné pudy, je výrazně urážlivá v rámci současných společenských standardů a nikterak neobohacuje společenskou hodnotu. Pro potřeby cenzury to ovšem nebyla příliš praktická definice. V případě Miller byl tento přínos překonán. Marvin Miller byl zaměstnancem velké poštovní služby, která obchodovala se sexuálně explicitním materiálem a vedl reklamní kampaň na další „adult“ materiály, která spočívala v rozesílání brožur. Byl odsouzen kalifornským soudem za vědomé rozšiřování pornografických materiálů.⁷⁶

Mezi soudci v ohledu, co je pornografický materiál, nepanovala shoda, a tak byli nuceni zhlédnout několik pornofilmů a projít veškeré soudní případy spojené s obscénními materiály. Těchto revizí se nezúčastnili soudci Black a Douglas, kteří jako Prvododatkovi literalisté zastávali názor, že i obscénní materiál je ústavně chráněn. Zásadní otázka byla namířena na to, zda prodej a distribuce těchto materiálů spadá pod ochranu Prvního dodatku.⁷⁷

Soud nakonec rozhodl, že nikoli a že vláda může takový materiál postavit mimo zákon. Nicméně i stát musí být ve své cenzuře limitován, a tak byla představena další tři kritéria cenzury:

- Průměrná příslušník místního společenství (legální konstrukce určitého veřejného rozumu) musí shledat, že dílo útočí na ty nejnižší chlípné pudy
- Dílo zobrazuje nebo popisuje výrazně odporným způsobem sexuální jednání nebo vyměšovací funkce, které jsou v takovém zákoně popsány
- Dílo, bráno komplexně, postrádá jakoukoli literární, uměleckou, politikou nebo vědeckou hodnotu

Pochopitelně na základě Millerova testu docházelo k různici, především proto, že nebyla potřeba aplikovat národní kritéria, ale pouze komunitní v rámci státu. Obscenita se tedy prakticky velice lišila a tato komunitní kritéria jsou zejména dnes, v době internetu, kdy stejný materiál si může v téže minutě pouštět stařec z Utahu a mladík z Kalifornie, obzvlášť relevantní.⁷⁸

⁷⁶ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0413_0015_ZS.html

⁷⁷ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0413_0015_ZS.html

⁷⁸ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0413_0015_ZS.html

❑ **TINKER VERSUS DES MOINES INDEPENDENT COUNTY SCHOOL DISTRICT, 1969**

Symbolické projevy (tedy neverbální) zpravidla požívají menší ochrany než mluvené slovo. Nejvyšší soud však v tomto případě rozhodl, že První dodatek, který říká, že Kongres nesmí přijímat zákony, které omezují svobodu slova nebo tisku, chrání i symbolické projevy.

Marybeth a John Tinkerovi se rozhodli, že na protest proti válce ve Vietnamu budou do školy nosit na rukávech černé pásky. Ředitelé veřejných škol v daném okrsku však nošení černých pásek zakázali se zdůvodněním, že by podobné chování mohlo vést k nepokojům, a posléze studenty, kteří nařízení nerespektovali, že školy vyloučili. Nejvyšší soud vyloučení zrušil a většinové stanovisko se opíralo o argument, že nebylo prokázáno, že zakázané jednání by podstatně narušilo řádnou disciplínu ve školách.⁷⁹

❑ **RENO VERSUS AMERICAN CIVIL LIBERTIES UNION, 1997**

Reno v. American Civil Liberties Union nebyl případ výjimečný odůvodněním, okolnostmi ani dopadem, a tou výjimkou, že v tomto jednomyslném rozsudku, ve které byl zrušen zákon o ochraně veřejných mravů, šlo poprvé o materiál distribuované skrze internet.⁸⁰

❑ **TEXAS VERSUS JOHNSON, 1989**

Americká vlajka byla až do roku 1989 téměř svatý symbol státnosti a trávníky, zahrady, domy a veřejné budovy byly plné pruhů a hvězd. V jednom nejpřekvapivějších a nejtěsnějších rozsudků v poměru 5:4 bylo rozhodnuto, že pálit americkou vlajku (což bylo zakázáno zákonem ve 48 státech z 50) spadá pod svobodu projevu garantovanou americkou Ústavou. Gregory Lee Johnson se v roce 1984 zúčastnil demonstrace během konventu republikánů v texaském Dallasu. Během protiamerických, protiválečných a protirepublikánských pokřiků další také ke spálení americké vlajky. Někteří svědci byli otřeseni a jeden z nich pohřbil ostatky vlajky na svém pozemku. Johnson byl obžalován z vandalizace ceněných objektů a odsouzen. Stát tvrdil, že nad Johnsonovým symbolickým projevem stojí právo na veřejný pořádek a snaha zachovat vlajku coby symbol národní soudržnosti, nicméně Nejvyšší soud státu Texas verdikt odmítl s tím, že jde o ochranu Prvním dodatkem a že jde o symbolický projev- naopak nejde o porušení míru. Jeho pálení vlajky bylo výsostně politickým projevem,

⁷⁹ Janda, K.- Berry, J.M.-Goldman, J.- Huff, E. (1998): Výzva demokracie. Systém vlády v USA. s.333

který vyjadřoval nesouhlas s vládním systémem a poselství tohoto chování bylo zcela zřejmé a patrné.⁸¹

7.6 Svoboda tisku

První vlaštovkou svobody tisku se stal v roce 1931 případ *Near versus Minnesota*, ve kterém byl propojen XIV. dodatek s I. dodatkem a v němž bylo judikováno, že zákon, který zakazuje vydávat „skandální“ noviny, je neústavní. Tento precedent byl také klíčovým podložím pro oba následující případy.

❑ NEW YORK TIMES CO. VERSUS SULLIVAN, 1964

V rámci Prvního dodatku se poskytuje nejen svoboda projevu, ale i svoboda tisku. V bouřlivých šedesátých letech se odehrával případ novin *New York Times*, ve kterém byla etablována doktrína tzv. skutečného zlého úmyslu /actual malice/ při pomluvě/urážce na cti vůči veřejným činitelům, a tak umožnila volné a svobodné informování o boji za občanská práva na jihu USA. Jde o jedno z nejdůležitějších rozhodnutí ohledně svobody tisku. Tento standard totiž vyžaduje, aby žalobce dokázal, že vydavatel věděl, že sporné prohlášení je falešné nebo to vědět měl.

Co se týče faktických okolností případu, šlo o celostránkovou reklamu na pomoc a obhajobu Martina Luthera Kinga v *Timesech*, kde byly popsány i okolnosti případu a nesprávné chování policejních sil v jižanské a rasistické Alabamě. Komisař Sullivan sice nebyl přímo jmenován, ale z kontextu kritika jeho osoby a jím vedené policie podle jeho názoru přímo vyplývala. Sullivan poslal žádost o omluvu do *Timesů*, ale byl odmítnut s tím, že jejich reklama se ho netýká a pokud ano, tak je zajímavá, jak. Sullivan namísto odpovědi podal žalobu, a coby odškodné dostal půlmilion dolarů. Nejvyšší soud nicméně výše zmíněnými argumenty toto rozhodnutí zvrátil a rozhodl, že stát nemůže veřejnému činiteli přiřknout odškodnění v případě, že není dokázána spojitost s respondentem a manifestovaný zlý úmysl otisknout nepravdivou zprávu. V pozdějších případech v následujících letech postačovala i hrubá nedbalost.⁸²

⁸⁰ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/96-511.ZO.html>

⁸¹ http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/comm/free_speech/texas.html

⁸² http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/comm/free_speech/nytvvsullivan.html

□ NEW YORK TIMES CO. VERSUS UNITED STATES, 1971

V historickém případě, který vymezil hranice cenzury a svobody tisku ve Spojených státech, Nejvyšší soud per curiam rozhodl, že První dodatek, který říká, že nesmí být vydávány zákony omezující svobodu tisku, má být aplikován vždy, s výjimkou případů cenzury za nejkrajnějších a nejzávažnějších okolností.

V roce 1971 zvláštní asistent Pentagonu Daniel Ellsberg předal redakcím dvou nejvýznamnějších listů New York Times a Washington Post přísně tajné studie vypracované pro Ministerstvo obrany Spojených států, které dokumentovaly historii zapojení USA do války, aby zveřejněním těchto dokumentů zdiskreditoval probíhající válku ve Vietnamu a přispěl tak k jejímu ukončení. Ministerstvo spravedlnosti se snažilo zajistit, aby Times ani Post tyto studie nezveřejnily, protože podle ministerstva by to vedlo pouze k diskreditaci vlády a prodloužení války. Případ se neobvykle rychle dostal před Nejvyšší soud. O tři dny později Nejvyšší soud došel k závěru v poměru 6:3, že vláda nesplnila svou přísnou důkazní povinnost a neprokázala, že by zveřejnění dokumentů způsobilo bezprostřední, nevyhnutelné a nenapravitelné škody a podle Nejvyššího soudu nebylo prokázáno, že národní bezpečnost by zveřejnění těchto tzv. Pentagon Papers ohrozilo.⁸³

□ HUSTLER MAGAZINE VERSUS FALWELL, 1988

Nejen pomluvy a urážky na cti se staly předmětem sporu o hranice svobody tisku a ochrany dobré pověsti individuální osoby. V roce 1988 se Nejvyšší soud jednomyslným rozsudkem vyrovnal s problematikou satiry namířené proti někomu a případné vyrovnání osobnostem veřejného života za morální újmu. Povědomé? Ano, na motivy tohoto případu natočil americký režisér českého původu své oceňované a kontroverzní drama Lid versus Larry Flynt.

Jeremy Falwell, prominentní protestantský fundamentalista, žaloval magazín Hustler, který byl již v té době známý svými téměř gynekologickými materiály a šokantním humorem, pro morální újmu za otištění satiry v jednom vydání z roku 1983, které bylo namířeno na něj a v parodii na reklamu na campari, Hustler ukázal opilého Falwella, jak má incestní „styk“ se svou matkou, jak mluví o tom, jak se opijí a další parodické odkazy, v reklamě ovšem byla

⁸³ Janda, K.- Berry, J.M.-Goldman, J.- Huff, E. (1998): Výzva demokracie. Systém vlády v USA. s.324

poznámka, že se jedná o parodii a stejně to bylo řazeno i v obsahu magazínu. Ve skutečné reklamě jsou fingované interview s celebritami o jejich „poprvé“, později v reklamě ovšem vyjde najevo, že mluví o svém prvním Campari. Soud mu přiklil odškodnění 150 000 dolarů a porota verdikt v jeho prospěch potvrdila. ⁸⁴

Falwell tedy žaloval Flynta, vydavatele Hustleru, Hustler a distribuční společnost pro urážku na cti, narušení soukromí a vědomé způsobení morální újmy a emoční bolesti. Flynt uznal vměšování do soukromí a zbylé dva nároky putovaly k porotě, která sice odmítla urážku na cti, ale za morální újmu přisoudila Falwellovi tučné odškodné. Po neúspěšném odvolání k apelačnímu soudu se Flyntův případ dostal před Nejvyšší soud. Soudci Nejvyššího soudu rozhodli ve prospěch Flynta a to z několika důvodů: satira na osoby veřejného života /politiky, duchovní, podnikatele aj./ je živnou částí politického diskursu, že osoby veřejného života musí dokázat zlý úmysl publikovat nepravdivou zprávu /Hustler parodii za pravdivou nevydával/ a že karikaturisté přispívají velkou měrou k svobodné demokratické diskusi, což nesporně spadá pod ochranu Prvního dodatku. ⁸⁵

7.7 Náboženství

Amerika tvoří podle názoru některých sociologů a marxistů je výjimkou z pravidla, že modernizace společnosti s sebou nese úpadek náboženství. Podle statistik v USA věří v Boha až 90-95 % populace, zatímco v evropských vyspělých zemích cca kolem 50 - 70 %. ⁸⁶ Podle Tocqueville je americká náklonnost k náboženským společnostem způsobena jednak voluntarismem (USA byly první země, kde se církve změnila v dobrovolná náboženská sdružení a účast na bohoslužbách a v náboženském životě je zejména v některých částech USA nedílnou součástí společenského života) a dále původní vizí koloniální společnosti coby vyvolených v Novém světě se silnou protestantskou tradicí spojenou s kapitalismem, jak o tom píše Max Weber. ⁸⁷

Příčinu spatřuji především v tom, co pokládám za základní kámen americké víry- na rozdíl od Evropy, kde byla víra spojena s nedemokratickým a prospěchářským fungováním církve, státního náboženství a náboženských válek, pro „nové“ Američany byla víra dobrovolná (stát byl oddělen od církve v Ústavě od samého počátku) a tmelící síla, která jim

⁸⁴ http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/comm/free_speech/hustler.html

⁸⁵ http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/comm/free_speech/hustler.html

⁸⁶ <http://www.worldfactsandfigures.com/religion.php>

⁸⁷ Lipset, Seymour Martin: Dvousečná zbraň- rub a líc americké výjimečnosti, Prostor, 2003

dávala sílu společně pracovat na americkém snu. Nespornou roli hrálo také složení amerického národa, svobodomyslnost příchozích a značná náboženská pestrost mezi nimi, ačkoli se většinou jednalo o různé odnože protestantů. Spojené státy byly pro tyto non-konforfomisty zaslíbenou zemí, v nichž se absolutní morální měřítko promítala do celého veřejného života. Ostatně vnímání sexuálních skandálů u politiků (aféra Lewinská) odráží určitý moralizující rys amerického národa, stejně jako zákony, které penalizují sodomii, manželskou nevěru (v minulosti) nebo interrupci. Jakoby se státní náboženství proměnilo v určité občanské náboženství, bez ohledu na konfesi, ale se všemi morálními aspekty. Ne náhodou je dodnes na amerických mincích inskripce In God We Trust (Věříme v Boha)⁸⁸, což schvaluje 90% Američanů.⁸⁹

❑ ENGEL VERSUS VITALE, 1962

Náboženství a spiritualita jsou v USA běžně přítomny v každodenním životě. Prezidentem mohla být žena, stal se jím černoch, katolík, ale méně šancí než katolická černošská žena by měl bezesporu bílý ateista. Nicméně přes protestantské kořeny Ústava obsahuje tzv. Establishment Clause /klauzule proti zavádění náboženství/ Prvního dodatku, která odděluje církve od státu a staví neutralitu vůči všem vyznáním. Přesto však veřejné školy zahajovaly tradičně den modlitbou, která sice byla, co se týče vyznání, neutrální, ale obsahovalo všemohoucího Boha. Příklad byl vznesen skupinou rodin studentů veřejné školy New Hyde Park v New Yorku. Předmětná modlitba zněla: Všemohoucí Bože, uznáváme svou poddanost tobě, prosíme tě o tvé požehnání nám, našim rodičům, našim učitelům a celé naší zemi. 22 států se zúčastnilo procesu jako tzv. amicus curiae na straně modlitby, na opačné straně stály židovské a ateistické organizace.⁹⁰

Soud rozhodnutím v poměru 6:1 rozhodl, že vládou nařízená modlitba ve veřejném školství porušuje zákaz zavádění náboženství Prvního dodatku. V rozhodnutí byla vyzdvižena důležitost oddělení státu a církve a takováto náboženská aktivita onu bariéru nabourávala. To, že modlitba není povinná, což státy namítaly, však soudci nevzali v úvahu, jelikož podpora, byť ne nucená, stále zůstává určitým vměšováním států v náboženských záležitostech. A ani námitka, že jde o nekonfesní institut, nepomohla, protože Všemohoucího Boha mají jen některé rodiny náboženství. Příklad Engel formoval i následující rozhodnutí: Wallace v.

⁸⁸ <http://www.treas.gov/education/fact-sheets/currency/in-god-we-trust.shtml>

⁸⁹ <http://www.gallup.com/poll/9391/Americans-Approve-Public-Displays-Religious-Symbols.aspx>

⁹⁰ http://www.oyez.org/cases/1960-1969/1961/1961_468/

Jaffree (1985), ve kterém Nejvyšší soud zrušil alabamský zákon umožňující minutu na modlitbu či meditaci, Lee v. Weisman (1992), kdy soud zakázal knězem vedenou modlitbu na ceremonii ukončení střední školy a Santa Fe ISD v. Doe (2000), kdy soud prohlásil modlitby během středoškolských zápasů za neústavní.⁹¹

□ KITZMILLER VERSUS DOVER AREA SCHOOL DISTRICT, 2005

Kitzmiller v. Dover Area School District se odehrával v Doveru, Pensylvánii a šlo o první spor ve věci tzv. inteligentního designu. Inteligentní plán, inteligentní design, ID je teorie, která tvrdí, že „některé rysy vesmíru a živých věcí se dají lépe vysvětlit inteligentní příčinou a nikoliv neřízeným procesem, jakým je přirozený výběr“. Je to moderní forma tradičního teologického argumentu pro existenci boha, která se však na rozdíl od kreacionismu vyhýbá upřesnění povahy nebo totožnosti návrháře/stvořitele. Tato teorie byla rozvinuta skupinou amerických kreacionistů, kteří přeformulovali své argumenty ve sporu „stvoření nebo evoluce“, aby tak obešli rozhodnutí soudu, které zakazuje výuku kreacionismu jako vědy.⁹²

Zastánci teorie tvrdí, že inteligentní plán je vědeckou teorií. Obecně přijímaný vědecký konsenzus je, že inteligentní design není věda. Podle United States National Academy of Sciences nejsou kreacionismus, ID ani ostatní tvrzení o nadpřirozeném zásahu ve vzniku života nebo druhů vědou, protože nejsou testovatelné vědeckou metodou. Tammy Kitzmiller a deset dalších rodičů si nepřálo, aby se jejich děti učily tuto teorii, ale školy v Doveru se snažily donutit učitele, aby ID zařadili do učebního plánu. V předchozím případě týkajícího se kreacionismu *Edwards v. Aguillard*, soud zakázal na státních školách učit, že vesmír byl stvořen Bohem, že kreacionismus je náboženství, a proto coby nevědecký nemůže být vyučován. Během procesu experti a vědci ukazovali, že ID je jen stará idea v pseudovědeckém kabátě a že šlo jen o přepsání- stvořitel byl nahrazen designérem. Soud došel k závěru, že ID je také (jinak pojmenovaný) kreacionismus a nikoli věda- a že stejně jako kreacionismus nesmí být vyučován na veřejných školách, protože by to odporovalo zásadě oddělení náboženství a státního školství.⁹³

⁹¹ http://www.oyez.org/cases/1960-1969/1961/1961_468/

⁹² http://www.talkorigins.org/faqs/dover/kitzmiller_v_dover_decision.html

⁹³ http://www.talkorigins.org/faqs/dover/kitzmiller_v_dover_decision.html

7.8 Volby

Volby, nejdůležitější mechanismus procedurální demokracie, řešil Nejvyšší soud vždy ve vazbě na nějaký konkrétní problém- hranice okresů, financování, rozšiřování volebních práv. Výroky ohledně kampaně, gerrymanderingu nebo historicky napomáhání rozšiřování volebních práv v éře hnutí za občanská práva v 60. letech dělá z Nejvyššího soudu arbitra politické soutěže sui generis. Američané po volbách v roce 2000 glosovali výsledky tak, že o prezidentovi stamilionů obyvatel de facto rozhodlo 9 soudců.

□ BAKER VERSUS CARR, 1962

bylo přelomové rozhodnutí, které stanovilo, že přerozdělování volebních obvodů (pokud změnit způsob, jakým jsou rozděleny volební obvody) představuje žalovatelnou a přezkoumatelnou otázku, federálním soudům tento výrok umožnil intervenovat v takových případech a odmítl názor, že při rozdělení volebních obvodů jde o čistě politické rozhodnutí.

⁹⁴

Žalobce Charles Baker byl republikán žijící v okrese Shelby County ve státě Tennessee, poblíž Memphisu. Meritum jeho stížnosti bylo, že ačkoli ústava státu Tennessee vyžadovala, aby volební obvody byly přerozděleny podle počtu obyvatel každých 10 let, takovým způsobem, aby každý obvod měl přibližně stejný počet obyvatel, Tennessee ve skutečnosti od roku 1900 tuto změnu v návaznosti na sčítání obyvatel ani jednou neprovedlo. Jeho volební obvod Shelby County měl asi desetkrát více obyvatel než některé venkovské obvody. Diskrepance mezi nimi podle stěžovatele představovala porušení klauzule rovné ochrany zákona XIV. dodatku.⁹⁵

Joe Carr byl státní úředník pro volební záležitosti v Tennessee, ačkoli sám za design volebních obvodů neodpovídal ani je nenavrhl, nesl ze své funkce odpovědnost za správné provedení voleb ex officio. Stát Tennessee se bránil, že určení volebních obvodů je esenciálně politickou a nikoli soudní otázkou odkazem na judikaturu, případ z roku 1946 Colegrove v. Green (1946), v němž soudce Felix Frankfurter deklaroval nepřislusnost soudů slovy, že " soudy by se neměly zaplétat do politických houštin." Nalézt většinové stanovisko bylo v tomto případě obzvlášť problematické. Nakonec bylo vydáno v březnu 1962, téměř rok poté. Jeden ze soudců dokonce byl tak rozpolcený, že odmítl sám sebe a nehlasoval.

⁹⁴ http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/printer_friendly.pl?page=us/369/186.html

⁹⁵ http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0369_0186_ZO.html

Majorita, jejíž stanovisko napsal soudce William J. Brennan v poměru 6 : 2 rozhodla, že Bakerův případ je žalovatelný a přezkoumatelný a tím otevřela bránu desítkám dalších podnětů v záležitostech překreslování volebních obvodů. Brennan reformuloval doktrínu politických otázek a navrhl test složený z šesti částí pro určení, které otázky jsou z podstaty věci politické povahy. Soudce Tom C. Clark se na poslední chvíli přiklonil k majoritě ve svém concurrent (souhlasné stanovisko s většinou, ale lišící se odůvodnění) opinion, ale místo toho Nejvyšší soud vrátil případ zpět.⁹⁶

Případ Baker byl východiskem pro neméně důležité rozhodnutí ve věci Reynolds v. Sims, kde soud formuloval známou doktrínu "one-person, one-vote" standard, proklamující, že váha jednotlivce v obvodech má být stejná, také krátce předtím v případě Wesberry vs Sanders. To změnilo povahu politické reprezentativnosti v USA, protože vyžadovaly během 60. let překreslování volebních obvodů podle aktuálních počtů obyvatel ve většině států.⁹⁷

❑ WESBERRY VERSUS SANDERS, 1964

Wesberry v. Sanders, byl případ týkající se kongresových obvodů ve státě Georgia, který byl projednáván Nejvyšším soudem, rozhodnutí bylo vyneseno 17. února 1964. Soudci vyslovili názor, že rozdíly v počtu obyvatel mezi jednotlivými kongresovými obvody ve státě Georgia byly natolik velké, že porušovaly ústavní požadavek rovnosti, odůvodnění bylo vázáno na interpretaci článku I, oddílu 2 Ústavy, který podle soudu vyžadoval, aby tak dalece, jak jen je to možné, byl hlas jednoho člověka ve volbách do Kongresu stejně silný jako jakéhokoli jiného, jinými slovy, počet obyvatel v rámci volebních obvodů se musí lišit co nejméně.⁹⁸

❑ REYNOLDS VERSUS SIMS, 1964

15. června 1964 rozhodl Nejvyšší soud s odvoláním na stanovisko Baker, že formulace o stejné ochraně vyžaduje, aby obě komory státních zákonodárných orgánů byly složeny podle principu "jedna osoba- jeden hlas", podle něhož je nepřipustné, aby setrvaly podstatné rozdíly ve složení populace mezi obvody. Soud požadoval, aby legislatury států rozdělily obvody v souladu s touto zásadou inherentní skutečné reprezentace.

⁹⁶ tamtéž

⁹⁷ I recentní problémy v souvislosti s gerrymanderingem řešil Nejvyšší soud na této bázi a jednou z palčivých otázek jmenování Samuela Alita do Nejvyššího soudu byl jeho postoj k doktríně one person –one vote.

⁹⁸ <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&invol=1&vol=376>

Navíc nerovnosti na státní úrovni byly ještě větší než na úrovni federálních kongresových obvodů. V Connecticutu měl jeden obvod při volbách do státního zastupitelského orgánu 191 obyvatel, jiný ale 81 000 obyvatel. Obvod Los Angeles s 6 miliony lidí měl jednoho státního senátora, stejně jako venkovský s 14 000 lidmi.

Ve svém většinovém rozhodnutí předseda Nejvyššího soudu napsal známé zdůvodnění „Zákonodárci zastupují lidi, nikoli stromy nebo půdu. Zákonodárce volí voliči, nikoli farmy nebo města nebo ekonomické zájmy.“⁹⁹ Rozhodnutí se postavilo do cesty státům aplikujícím nerovnosti a zakázala takové destruktivní jednání, ohrožující samotné základy zastupitelského systému.

Soudce Harlan ve svém nesouhlasném stanovisku ostře odmítl rozšiřování klauzule rovné ochrany do sféry volebního práva. Podle Harlana se soud jen snaží prosadit svou ideu dobrého vládnutí, kterou vnucuje státům a podemílá tak pilíře federalismu. Vyvodil, že kdyby argumentace většiny v případě Reynolds byla korektní, už samotný požadavek Ústavy, aby každý stát měl dva senátory, když jsou jejich populace výrazně neekvivalentní, je špatný.¹⁰⁰

❑ HARPER VERSUS VOLEBNÍ KOMISE STÁTU VIRGINIA, 1966

V případě Harper¹⁰¹ prohlásil soud volební daň státu Virginia za neústavní, protože tento zákonný požadavek představuje porušení klauzule rovné ochrany XIV. dodatku. Žalobu podala obyvatelka Virginie Annie Harper. Po tom, co byla zamítnuta žaloba u okresního soudu, šel případ k Nejvyššímu soudu. Většina 6 ku 3 rozhodla ve prospěch paní Harper. Stát podle soudu „vždy porušuje klauzuli rovné ochrany, kdykoli požaduje jako součást voličského standardu blahobyt či zaplacení poplatku. Oprávnění volit nemá žádnou relaci k bohatství. Právo volit je příliš cenné a elementární, aby bylo takto zatíženo.“ Toto historické rozhodnutí, které znemožňovalo státům, aby uplatňovaly zejména na černé a nemajetné voliče diskriminující opatření, zrušilo předchozí rozhodnutí ve prospěch volebních daní, Breedlove vs Suttles (1937) a Butler vs Thompson z roku 1951.

❑ MCCONNELL VERSUS FEC

⁹⁹ tamtéž

¹⁰⁰ www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0377_0533_ZD.html

¹⁰¹ supct.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0383_0663_ZS.html

McConnell vs FEC je případem, ve kterém Nejvyšší soud USA podpořil deklarováním ústavnosti většinu nově schváleného Bipartisan Campaign Reform Act—známějšího pod jménem svých předkladatelů-senátorů McCain-Feingoldův zákon, který novelizuje a doplňuje zákon o financování kampaní pro federální volby a jehož hlavním účelem je regulovat a až na výjimky zakázat přítok tzv. soft money a regulovat politické reklamy. Stanovil mimo jiné tzv. pravidlo stand by your ad (stůj si za svou reklamou), kdy kandidát, na jehož podporu je reklama určena, musí vystoupit a vyslovit větu- I am... and I approved this message¹⁰², dále stanovil zvýšené limity přímých darů pro jednotlivce a společnosti a definoval různé způsoby politické kampaně a volební agitace, na které se vztahuje¹⁰³

Zákon byl napaden skupinami jako Demokratická strana státu Kalifornie a National Rifle Association, také jednotlivci - například senátor McConnell, vůdce republikánské většiny v Senátu, kteří argumentovali, že tato legislativa představuje porušení ústavních práv zaručených Prvním dodatkem, zejména svobodu projevu. V červnu 2003 odvolací soud D. C. vydal rozhodnutí o ústavnosti zákona, ale výrok nenabyl účinnosti, protože bylo okamžitě podáno odvolání k Nejvyššímu soudu. Veřejné slyšení proběhlo na speciálním zasedání v září 2003 a 10. prosince 2003 bylo vydáno poměrně složité třísetstránkové rozhodnutí, které liberálně-konzervativní většinou (Breyer, Stevens, O'Connor, Souter, Ginsburg) 5-4 podpořilo klíčová ustanovení tohoto zákona, v některých částech se další dva soudci připojili k většině.

Nejvyšší soud podpořil všechna klíčová ustanovení jako ústavněkonformní- například zákaz získávání a utrácení soft money celonárodními stranami, držiteli federálních úřadů a kandidáty, ustanovení vylučující politické strany z daňové exempce, požadavek, že společnosti, odbory a některé neziskové organizace musí platit politické kampaně pouze tzv. hard money, naopak odmítl jako neústavní zákaz mladistvým do 17 let přispívat na politické účely. a dalších několik ustanovení.¹⁰⁴

❑ BUSH VERSUS GORE, 1999

Jen málokteré soudní rozhodnutí si vysloužilo takovou celosvětovou publicitu jako výrok soudců Nejvyššího soudu USA, který přímo ovlivnil výsledek prezidentských voleb v roce

¹⁰² jmenuji se ... a souhlasím s tímto poselstvím

¹⁰³ <http://www.cfinst.org/eguide/shays.html>

¹⁰⁴ analýza rozhodnutí viz www.fecwatch.org/law/court/mcconnelltable.asp

2000 tím, že zrušil rozhodnutí Nejvyššího soudu státu Florida a zastavil přepočítávání hlasů ve floridských volebních obvodech a umožnil tak státní tajemnici vyhlásit George Bushe vítězem.¹⁰⁵

Dotčené volby se konaly 7. listopadu 2000. Na konci celonárodního sčítání voličských hlasů a jejich přepočítávání na volitelské hlasy demokratický kandidát, viceprezident A Gore, vedl nad republikánem Bushem v poměru 266–246. Požadavkem na vítězství je minimálně 270 hlasů. O den později Floridský volební úřad oznámil, že Bush zvítězil rozdílem 1,784 hlasů. Vítězný rozdíl byl ale nižší než 0.5% všech odevzdaných hlasů, a tak podle státního zákona bylo nařizeno automatické přepočítávání. Toto strojové přepočítávání vyústilo v ještě menší rozdíl, který se po přepočtení hlasů ve všech obvodech s výjimkou jediného snížil na 327 hlasů ve prospěch Bushe.¹⁰⁶

Floridské volební zákonodárství umožňuje, aby kandidát požádal o ruční přepočtení hlasů ve volebním obvodu, a Gore této možnosti využil ve čtyřech volebních obvodech: Volusia, Palm Beach, Broward a Miami-Dade. Všechny čtyři volební obvody vyhověly jeho žádosti a započaly s přepočítáváním. Nicméně floridský zákon také vyžaduje, aby všechny volební obvody certifikovaly své volební výsledky do sedmi dnů od jejich konání a některé obvody se důvodně obávaly, že daný termín nemohou splnit. 14. listopadu, v den vypršení zákonného limitu, floridský Circuit Court judikoval, že sedmidenní limit byl sice mandatorní, nicméně že volební obvody mohou své výsledky doplnit později. Soud také vyjádřil přesvědčení, že státní tajemník po uvážení všech relevantních faktů a okolností, má diskreční pravomoc zahrnout pozdější doplňující výsledky do celkové certifikace. Dříve, než vypršel limit v pět hodin odpoledne téhož dne, obvod Volusia dokončil manuální přepočty a oznámil výsledky, stejně jako 67 ostatních obvodů, které prováděly automatické přepočty. Obvody Palm Beach, Broward a Miami-Dade ale s ručním přepočtem stále nebyly hotovy. Státní tajemnice Harris stanovila kritéria, podle kterých mohla rozhodnout, zda přijmout pozdní výsledky. Pozdní podání měla být náležitě ospravedlněna s nástinem všech okolností, které ho zapříčinily a to do dvou hodin odpoledne následujícího dne. Po přezkoumání všech čtyř žádostí Harrisová rozhodla, že žádnou z nich nelze subsumovat pod ospravedlnitelné zdržení. Dále oznámila, že poté, co obdrží oficiální výsledky ze zámořských oblastí, oznámí státního vítěze prezidentských voleb v sobotu, 18. listopadu.¹⁰⁷

16. listopadu, Al Gore a obvod Palm Beach podaly žalobu s cílem donutit tajemnici Harris, aby akceptovala doplněné výsledky, 17. listopadu se spor dostal před Nejvyšší soud

¹⁰⁵ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/00-949.ZPC.html>

¹⁰⁶ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/00-949.ZPC.html>

¹⁰⁷ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/00-949.ZPC.html>

státu Florida, který nejprve vydal předběžné opatření a zakázal státní tajemnici oficiálně vyhlásit výsledky voleb do doby, než řízení skončí. 21. listopadu Nejvyšší soud státu Florida případu Palm Beach County Canvassing Board vs. Harris (Harris I) nařídil tajemnici, aby přijala veškeré oznámené výsledky po manuálním přepočítávání, které jí budou předány v příslušné lhůtě, jejíž konec byl stanoven na 26. listopad, pět hodin odpoledne.

22. listopadu se odvolal George W. Bush proti tomuto rozhodnutí k federálnímu Nejvyššímu soudu USA. 4. prosince vydal soud rozhodnutí ve věci Bush v. Palm Beach County Canvassing Bd. (2000). Stanovisko soudu vrátilo případ zpět k floridskému Nejvyššímu soudu za účelem objasnit, zda rozhodli na bázi floridských zákonů nebo floridské ústavy. Soud vyjádřil své znepokojení, protože pokud byla základem rozhodnutí floridská ústava, rozhodnutí by mohlo být neústavní podle článku II, § 1, věty druhé.¹⁰⁸

Zatímco probíhalo odvolací řízení před Nejvyšším soudem USA, obvod Miami-Dade zrušil manuální přepočítávání na základě argumentu, že to není možno dokončit ve lhůtě do 26. listopadu. Gore opět podal žalobu, aby donutil Miami-Dade dokončit přepočítávání, ale spor prohrál. 26. listopadu státní tajemnice Harris vyhlásila výsledky floridských voleb. Bush byl deklarován coby vítěz Bush s 2,912,790 hlasy, zatímco Gore získal 2,912,253 — rozdíl tedy činil 537 hlasů.¹⁰⁹

Al Gore a jeho armáda právníků ale nekapitulovali. Následující den Gore podal žalobu, již napadl oficiální vyhlášené výsledky. Případ byl projednán soudcem N. Sandersem Saulsem, který odmítl požadavek Gorea, který se odvolal opět k floridskému Nejvyššímu soudu. 8. prosince, floridský Nejvyšší soud Gore v. Harris (Harris II). Soud nařídil ruční přepočít pouze undervotes- hlasy, které nebyly započítávány, což měl provést okresní soud Leon County, pro hlasy z obvodů a té části Miami- Dade, které nebyly provedeny v předchozím přepočtu. Soud také rozhodl, že listopadové ruční přepočty, které provedlo několik obvodních volebních rad, mají být zahrnuty do celkových výsledků. George Bush se opět odvolal k Nejvyššímu soudu USA 9. prosince a soud neprodleně vydal předběžné opatření, kterým většina 5-4 zastavila v 64 z 67 obvodů přepočítávání do doby, než soud vydá konečné rozhodnutí. Shoda na většinovém stanovisku kopírovala shodu na většinovém stanovisku v konečném rozhodnutí.¹¹⁰

11. prosince bylo nařízeno slyšení ve věci, kterého se zúčastnili právníci obou stran. Vzhledem k specifické povaze a významu rozhodnutí, na které netrpělivě čekali kandidáti, americký národ i 16 hodin po ústním slyšení.

¹⁰⁸ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/00-949.ZPC.html>

¹⁰⁹ <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=000&invol=00-949>

¹¹⁰ <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=000&invol=00-949>

Soud musel rozhodnout dva okruhy sporných otázek:

- Je přepočítávání hlasů, tak jak je v rozhodné době prováděno, v souladu s Ústavou?
- Pokud je přepočítávání neústavní, jaká je náprava?

Meritum věci bylo navíc dále zproblematizováno požadavkem zákonného časového limitu, kdy volitelé museli být určeni nejpozději 6 dnů před 18. prosincem, tedy 12. prosince podle požadavků amerického zákoníku.

PODSTATA BUSHOVÝCH NÁROKŮ

Bush vznesl v zásadě dva odlišné právní požadavky:

A) NÁROK NA STEJNOU OCHRANU ZÁKONA PODLE XIV. DODATKU (EQUAL PROTECTION CLAIM)

Argumentace Bushe se opírala o tvrzení, že stát Florida porušil klauzuli o rovné ochraně zákona (Equal Protection Clause) XIV. dodatku, protože neexistoval žádný celostátní standard, tudíž rady volebních obvodů mohly rozhodnout, jakým způsobem se určí platnost odevzdaného hlasu. Pokud tedy každé jednotlivý obvod aplikoval svůj vlastní standard pro počítání hlasů v rámci svého dosahu, některé používaly volnější kritéria než jiné. Následkem toho jsou hlasy dvou voličů, kteří identickým způsobem odevzdali hlas (například oba volili pomocí hlasovacího lístku), přezkoumávány rozdílně. Jeden z nich žije v obvodu, který uplatňuje přísnější kritéria a jeho hlas je odmítnut jako overvote nebo undervote¹¹¹, zatímco druhému je hlas započítán-a to pouze kvůli rozlišným standardům přepočítávání.¹¹²

Gore namítal, že ve skutečnosti existuje celostátní standard, a tím je kritérium úmyslu voliče a že tento standard vyhovuje požadavkům klauzuli rovné ochrany. Dále tvrdil, že pokud by bylo vyhověno Bushovým nárokům a přepočítávání hlasů by bylo deklarováno jako neústavní, týkalo by se to i všech státních voleb, protože každý stát používá rozdílné metody počítání hlasů v rámci svých volebních obvodů (např. optické skenování a hlasovací lístky) a každá z těchto metod má odlišné procento chyb. Pokud by ale Bushův nárok soud uznal, musel by mít každý stát jednotnou metodu v rámci všech volebních obvodů.¹¹³

Sedm soudců z devíti se shodlo, že Bushův nárok v této otázce má opodstatnění a zmíněné jednání představuje porušení klauzule rovné ochrany zákona.

¹¹¹ overvote je hlas, na němž je vyznačeno více kandidátů, než je v daných volbách povoleno, undervote je hlas, na němž je vybráno méně kandidátů (zpravidla žádný) než je dovoleno, vyskytují se i jiné příčiny neplatnosti odevzdaných hlasů

¹¹² <http://www.law.cornell.edu/supct/html/00-949.ZPC.html>

¹¹³ <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=000&invol=00-949>

B) NÁROK ČLÁNKU II. ÚSTAVY

Bush také napadl rozhodnutí floridského Nejvyššího soudu, které podle něj porušuje článek II, oddíl 1, odstavec 2 Ústavy, požadující, aby každý stát určil způsobem stanoveným jeho vlastním zákonodárstvím počet volitelů. Bush tvrdil, že výrok Nejvyššího soudu státu Florida ohledně interpretace státního zákona byl natolik nesprávný, že měl ve skutečnosti účinek vytváření nového zákona. Protože tento zákon nebyl přijat legislativou, ale justicí, chápal Bush tento zákon jako porušení článku II. Gore naopak argumentoval, že článek II a priori předpokládá soudní přezkum a interpretaci státních zákonů a že floridský Nejvyšší soud neudělal nic jiného, než uplatnil své právo v zákonných mezích, byť je vyjádřeno v ústavním textu implicitně.¹¹⁴

ADEKVÁTNÍ NÁPRAVA

Podle zákona se kolegium volitelů má sejít a odevzdat své hlasy 18. prosince, zbývalo tedy pouhých sedm dní. Další komplikací představovala skutečnost, že kapitola 3 U.S.Code v paragrafu 5 vybudovala tzv. „bezpečný přístav-striktní časový limit“ pro státy. Státy musí vybrat své volitele přinejmenším 6 dní před tím, než se kolegium volitelů za daný stát shromáždí, tento limit byl stanoven na příští den, 12. prosinec. Pět soudců rozhodlo o tom, že všechna přepočítávání mají být zastavena.

ROZHODNUTÍ

Těsná většina 5 soudců rozhodla, že přepočítávání hlasů bylo protiústavní z důvodu distinkce standardů v rámci států i v rámci okresů a porušuje tedy klauzuli o rovné ochraně. Navíc soudci vyjádřili své přesvědčení, že žádné ústavně konformní přepočítávání nemůže být dokončeno do 12. prosince, který je stanoven jako nejzazší lhůta. Ve stanovisku dále uvedli, že celostátní standard úmyslu voliče (je-li vůle voliče jasná, měl by být hlas započítán) nemůže garantovat, že každý volební obvod bude hlasy počítat stejným způsobem.¹¹⁵

Menšinová stanoviska byla pozoruhodná neobvyklým, ale vzhledem k povaze případu a jeho dopadům pochopitelným, ostrým nesouhlasem s většinovým stanoviskem, minoritní stanoviska zaujali soudci Stevens, Breyer, Souter a soudkyně Ginsburg, všichni nominováni prezidentem-demokratem.¹¹⁶

¹¹⁴ <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=000&invol=00-949>

¹¹⁵ <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=000&invol=00-949>

¹¹⁶ tamtéž

Například disentující soudce Louis B. Stevens odmítl názor majority a v závěru vyjádřil své rozhodnutí nad politicky motivovaným výrokem těmito slovy: „Jedna věc je jistá. Ačkoli možná nikdy nebudeme znát s úplnou jistotou totožnost vítěze letošních prezidentských voleb, totožnost poraženého je zcela jasná- je to důvěra národa v soudce jako nestranné strážce vlády zákona.“ Rozhodnutí bylo mj. široce kritizováno nejen pro loajalitu stranických linií, ale také pro následující větu: „Naše zdůvodnění je omezeno současnými podmínkami, protože problém rovné ochrany zákona ve volebním procesu zpravidla přináší mnoho složitostí.“¹¹⁷

Obhájci rozhodnutí interpretovali toto vyjádření jako náležitou opatrnost proti možnosti, že by rozhodnutí mohlo být chápáno a následováno příliš extenzivně a především zdůrazňovali, že v čase, který měli soudci k dispozici, nebylo možné dostatečně přesně a jasně stanovit kritéria, jakým způsobem rozhodovat tyto případy.¹¹⁸

Kritici nicméně poukazovali na jinou interpretaci, kterou tato věta nabízela-jako příznání, že tento případ nemá precedenční důsledky a nemůže být používán pro ospravedlnění soudních výroků v budoucnosti, někteří v ní spatřovali důkaz bezradnosti majority a neobhajitelnost argumentů, jako útěk od doktríny *stare decisis*, čili principu setrvat při rozhodnutém. Chápali toto rozhodnutí jako výrok *ad hoc*, jehož cílem bylo dosadit republikánského kandidáta republikánskou většinou do Bílého domu.

Strukturu rozhodnutí lze popsat následovně:

- Náprava v podobě zastavení všech přepočítávání většinou 5 hlasů ku 4- O'Connor, Kennedy, Rehnquist, Scalia a Thomas pro; Breyer, Ginsburg, Souter a Stevens proti
- Závěr, že užívání různých standardů počítání v různých oblastech bez jednotného dozorcího mechanismu porušuje klauzuli rovné ochrany zákona, byl potvrzen 7 soudci (Breyer, Kennedy, O'Connor, Rehnquist, Scalia, Souter a Thomas pro; Ginsburg a Stevens proti)
- Názor, že floridský Nejvyšší soud jednal v rozporu se záměry floridské legislativy byl odmítnut 6 ku 3. (Rehnquist, Scalia a Thomas pro, Breyer, Ginsburg, Kennedy, O'Connor, Souter a Stevens proti)

¹¹⁷ <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=000&invol=00-949>

¹¹⁸ <http://www.cardozo.yu.edu/cardlrev/pdf/234lund.pdf>

8. RESUMÉ

PŘELOMOVÉ PŘÍPADY- TREST SMRTI, INTERRUPTCE

Velkou sílu Nejvyššímu soudu dodává to, že mnoho otázek života, smrti a společnosti není řešeno explicitně na ústavní úrovni. Proto Nejvyšší soud rozhoduje doslova o bytí a nebytí jednotlivců i národa, jakkoli to zní nadsazeně. Zatímco trest smrti se přes krátkou pauzu v sedmdesátých letech udržel navzdory ústavnímu dodatku o zákazu krutých trestů (a dokud trest smrti nebude zakázán ústavním dodatkem, může soud lavírovat mezi oběma pozicemi), interrupční případy stále stojí na kontroverzní smýšlence případu Roe versus Wade, který je dodnes trnem v oku konzervativní Ameriky. Nicméně přestože všichni republikánští prezidenti navzdory jmenování svých soudců se svým protestem vůči interrupcím neuspěli, nelze očekávat, že se v době demokrata v Bílém domě precedent Roe prolomí. Stejně jako trest smrti nejsou potraty regulovány na ústavní úrovni, takže i tady drží velká devítka kormidlo společnosti pevně v rukou. Je tomu tak i proto, že vzhledem k obtížné proceduře přijímání dodatku je americká ústava mimořádně rigidní.

DISKRIMINACE NA ZÁKLADĚ POHLAVÍ

Nejvyšší soud připomíná elitní pánský klub, který ženy přijímá jen s největším sebezapřením, nicméně drtivá převaha pohlaví se na rozsudcích většinou neprojevuje, soud naopak koherentně působí ve veřejné sféře /školství, armáda/ coby integrační a revoluční prvek- viz případ elitní vojenské školy, která musela začít přijímat i ženské uchazečky.

DISKRIMINACE NA ZÁKLADĚ SEXUÁLNÍ ORIENTACE

Specifika americké společnosti zahrnují i vlašný přístup k sexuální svobodě. V zemi, kde celonárodní aféru způsobila náhodně odhalená bradavka při finále baseballové ligy, kde zákony o sodomii zneplatnili až v novém miléniu, kde mladistvý byl odsouzen za orální sex, je postavení sexuálních minorit stále ještě ošemetnou záležitostí. Soud sice dospěl k několika liberálním stanoviskům a protože neexistuje ústavní dodatek o homosexualitě, má i na tomto poli volné pole působnosti. Nicméně rozhodnutím v případě Bowers versus Hardwick se soud vzepřel veřejnému mínění a obrátil dosud konzervativní kormidlo opačným směrem.

AFIRMATIVNÍ AKCE

Afirmativní akce, původně typicky americký způsob reparace minulých křivd, je v současné judikatuře Nejvyššího soudu vnímáno jako opatření, které je nutno poměřovat zásadou přiměřenosti, nutnosti a zejména přihlížet k zájmu nevinného třetího (případ Bakke). Zatímco zejména v sedmdesátých a devadesátých letech byla afirmativní akce soudem podporována, nyní soudci nabádají k opatrnosti a za všechny je vyjádřila soudkyně Sandra Day O' Connor, když ve stanovisku k věci Grutter vs Bollinger, v němž soud těsně afirmativní akci na univerzitě v Michiganu podpořil, napsala, že za 25 let už snad nebudou coby vyrovnávací opatření vůči minoritám potřeba.¹¹⁹ Lze čekat, že velmi přísný přezkum nutnosti každé afirmativní akce se bude nadále stupňovat, ale čekat ultimativní zákaz by bylo nepřipadné.

SVOBODA PROJEVU

Svoboda projevu stále ještě podléhá tzv. Holmesovu testu jasného a bezprostředně hrozícího nebezpečí z roku 1919, případu Schenck versus United States, které rozlišuje hlásání názoru a podněcování, jenž už chráněno není. Soud dále rozšířil hranici svobody slova v případě Brandenburg versus Ohio, kdy vláda musí dokázat, že výhrušné projevy jsou způsobilé vyvolat protiprávní činnost. Dále judikoval, že symbolické projevy (pálení vlajky) a obscénní projevy jsou chráněny Prvním dodatkem podle Millerova testu a místních měřítek. V mnoha případech lze stanovisku Nejvyššího soudu shrnout dle Voltairova motto: Nesouhlasím s vámi, ale budu do krve bojovat za vaše právo to říkat. Ve Spojených státech je svoboda projevu svobodou (vedle náboženské) v jistém smyslu americky tradiční a veřejnost je velmi citlivá na její ohraničení. Soudci proto musí citlivě řešit její kolize s jinými svobodami, právem na soukromí, společenským řádem nebo veřejným pořádkem.

SVOBODA TISKU

Svoboda tisku koliduje, co se týče soukromých zájmů, s právem na dobrou pověst a ochranu soukromí, veřejnoprávní aspekt argumentuje zájmem národní bezpečnosti, jak tomu bylo v případě Pentagon Papers. K cenzuře je možné se tedy uchýlit jen v případě výjimečných událostí, v otázce svobody médií Nejvyšší soud konstantně inklinuje k liberalizaci. Bude se

¹¹⁹ <http://www.law.cornell.edu/supct/html/02-241.ZS.html>

ovšem muset vyrovnat se svobodou elektronických médií nové generace, se změněnou situací blogosféry a webu 2.0.

NÁBOŽENSTVÍ

Metaforicky řečeno, zeď, která odděluje veřejný život a náboženství, stojí v určitých místech na pohyblivých píscích. Základní otázkou, kterou Nejvyšší soud rozhoduje, je zda určité jednání nebo projev prolamuje onu zeď, ať už se jedná o modlitby ve veřejných školách nebo o skryté náboženství jako v případě tzv. inteligentního designu. Navzdory osobnímu náboženskému profilu jsou soudci Nejvyššího soudu coby arbitři náboženské tradice minimálně od 60. let 20. století ve svých postojích konzistentní – jakkoli zásadní byl vliv víry a církevních společenství na historii amerického národa, i nekonfesionální náboženské projevy nesmějí být přítomny např. ve veřejném školství.

VOLBY

Nejvyšší soud se stal k překvapení mnohých svérázným arbitrem volebního procesu, ať jde o aspekty volebního zákonodárství, rozšiřování volebního práva, volební kampaně nebo památný případ „Kdo bude sedět v Oválné pracovně“ z voleb v roce 1999. Nejvyšší soud se v téhle volební šachové partii hazardoval se svou pověstí a veřejnou důvěrou, ale přes četné kontroverze i toto zaškobrtnutí ustál.

RESUMÉ POLITOLOGICKÉ PERSPEKTIVY

Oliver Wendell Holmes jr., jeden z největších myslitelů mezi soudci Nejvyššího soudu, se k pohledu na vztah práva a společnosti vyjádřil takto: Právo není výsledkem logiky, ale zkušeností. Právo ztělesňuje příběh vývoje národa, nemůže s ním být zacházeno jako se souborem axiomů a důsledků v knize matematiky.“ Zdůraznil tak nutnost ohlížet se na živoucí právo a společenský pokrok. To je i pro mě zásadní úloha Nejvyššího soudu: vyrovnávat se s problémy dneška a otázkami zítřka pomocí několik staletí starého dokumentu a neustoupit ze zásady, že nelze narušit ústavní práva ani tehdy, když se na tom usnese většina. Holmes také jednou napsal, že „velké věci se neodehrávají tam, kde stojíme, ale tam, kam směřujeme.“¹²⁰ A právě Nejvyšší soud je oním kormidlem, které, občas i navzdory majoritnímu protivětru, nenápadně udává směr, kterým pluje poslední světová supervelmoc.

¹²⁰ http://www.goodreads.com/author/quotes/432185.Oliver_Wendell_Holmes_Jr_

9. PŘÍLOHA 1:

ÚSTAVA SPOJENÝCH STATŮ AMERICKÝCH¹²¹

My, lid Spojených států, abychom vytvořili dokonalejší jednotu, nastolili spravedlnost, upevnili domácí klid a zabezpečili obranu země, podporovali růst všeobecného blahobytu a zabezpečili dobrodiní svobody sobě i svému potomstvu, dáváme si tuto Ústavu Spojených států amerických.

ČLÁNEK I.

Oddíl 1. Veškerá zákonodárná moc uvedená v ústavě náleží Kongresu Spojených států, který se skládá ze Senátu a Sněmovny reprezentantů.

Oddíl 2. Sněmovna reprezentantů je složena ze členů volených vždy na dva roky lidem jednotlivých států; volební právo v každém státě mají ti, kdož volí do početně silnější komory zákonodárného sboru příslušného státu.

Členem Sněmovny reprezentantů může být jen osoba, která dosáhla věku dvaceti pěti let, je sedm let občanem Spojených států a obyvatelem státu, ve kterém bude volena.

Místa ve Sněmovně reprezentantů a přímé daně se rozdělí mezi jednotlivé členské státy Unie podle počtu jejich obyvatel, který se určí tak, že k celkovému počtu všech svobodných osob, včetně těch, které jsou v časově omezeném služebním poměru, a kromě Indiánů, kteří neplatí daně, se připočtou tři pětiny všech ostatních osob. Skutečné sčítání obyvatelstva bude provedeno během tří let od první schůze Kongresu Spojených států a dále bude prováděno každých deset let způsobem, který stanoví zákon. Na třicet tisíc obyvatel nebude více než jeden člen Sněmovny, ale každý stát má nejméně jednoho člena Sněmovny; dokud nebude provedeno sčítání obyvatelstva, stát New Hampshire bude mít tři, Massachusetts osm, Rhode Island a osada Providence jednoho, Connecticut pět, New York šest, Virginie deset, Severní Karolína pět, jižní Karolína pět a Georgie tři členy Sněmovny.

Jestliže se uvolní místa v zastoupení kteréhokoli státu, výkonný orgán tohoto státu vydá příkaz o provedení voleb k obsazení těchto volných míst.

Sněmovna reprezentantů zvolí svého předsedu a ostatní orgány; pouze Sněmovně náleží právo podat návrh na zbavení úřadu.

¹²¹ <http://klempera.tripod.com/usustava.htm>

Oddíl 3. Senát Spojených států se skládá ze dvou senátorů za každý stát, kteří jsou voleni na šest let zákonodárným orgánem příslušného státu; každý senátor má jeden hlas. Na první schůzi po svém zvolení se senátoři rozdělí do tří skupin, pokud možno stejně početných. Křesla senátorů první skupiny se uprázdňují po dvou letech, druhé skupiny po čtyřech a třetí skupiny po šesti letech; tímto způsobem je jedna třetina senátorů volena vždy za dva roky. Jestliže se v důsledku rezignace nebo jiných příčin uprázdňují křesla v období mezi zasedáními zákonodárného orgánu státu, výkonná moc příslušného státu může učinit prozatímní jmenování, platné do následujícího zasedání zákonodárného orgánu, kterým se uprázdněné křeslo obsadí.

Senátorem může být pouze osoba, která dosáhla věku třiceti let, je devět let občanem Spojených států a obyvatelem státu, v němž bude volena.

Viceprezident Spojených států je předsedou Senátu, nemá však hlasovací právo s výjimkou případu, kdy dojde k rovnosti hlasů.

Senát volí další své orgány a také prozatímního předsedu Senátu pro případ nepřítomnosti viceprezidenta nebo pro případ, kdy tento vykonává úřad prezidenta Spojených států.

Pouze Senát má pravomoc rozhodovat o všech návrzích na zbavení úřadu. Zasedá-li Senát za tímto účelem, senátoři musí složit přísahu nebo slavnostní slib. Je-li souzen prezident Spojených států, jednání řídí předseda Nejvyššího soudu; nikdo nemůže být odsouzen bez souhlasu dvou třetin přítomných senátorů.

Rozsudek v případech návrhu na zbavení úřadu nepřesáhne odvolání z úřadu a zbavení možnosti zaujímat a vykonávat jakoukoli čestnou či placenou funkci ve službách Spojených států; odsouzený však podléhá žalobě, trestnímu řízení, rozsudku a trestu podle práva.

Oddíl 4. Dobu, místo a celý postup voleb do Senátu a Sněmovny reprezentantů stanoví zákonodárství jednotlivých států; Kongres může však taková ustanovení kdykoli změnit zákonem s výjimkou určení míst, kde mají být voleni senátoři.

Kongres se bude scházet nejméně jednou ročně, jeho zasedání započne vždy první pondělí v prosinci, nestanoví-li se zákonem jiný den.

Oddíl 5. Každá komora ověří volbu svých členů jak z hlediska vlastní volby a jejích výsledků, tak i z hlediska jejich volitelnosti; většina členů bude tvořit nezbytné kvorum; dostaví-li se nižší počet, bude však moci odložit schůzi na jiný den a je zmocněna, aby vyžadovala účast členů těmi prostředky, které stanoví každá komora.

Každá komora si může stanovit jednací řád, trestat své členy za chování odporující Tomuto řádu a dvoutřetinovou většinou svého člena vyloučit.

Každá komora pořizuje záznamy o jednání a čas od času je publikuje s vyloučením těch částí, které podle jejího mínění musí zůstat zachovány v tajnosti; na přání jedné dětiny přítomných poslanců jsou hlasy pro a proti členů obou komor uváděny v těchto záznamech, ať se jedná o jakoukoli otázku.

V době zasedání Kongresu žádná z komor nemůže bez souhlasu druhé komory odložit své jednání déle než o tři dny, nemůže rovněž zasedat v jiném místě, než ve kterém zasedají obě komory.

Oddíl 6. Senátoři i členové Sněmovny reprezentantů obdrží za své služby náhrady stanovené zákonem a vyplácené z pokladny Spojených států. Kromě případu velezrady, těžkého trestného činu a porušení veřejného pořádku požívají ve všech případech poslanecké imunity v době jejich přítomnosti na zasedání příslušné komory, jakož i v době jejich příjezdu a návratu ze zasedání; v žádném jiném místě nemohou být podrobeni výslechu týkajícího se jejich projevu nebo diskuse v jedné z komor.

Žádný senátor ani člen Sněmovny reprezentantů nesmí být během období, pro které zvolen, jmenován do jakékoli úřední funkce ve službách Spojených států, byla-li tato funkce zavedena nebo plat za její vykonávání zvýšen během tohoto období. Žádná oba, která vykonává jakýkoli úřad ve službách Spojených států, nemůže být členem žádné z komor, pokud pokračuje ve výkonu svého úřadu.

Oddíl 7. Všechny návrhy zákonů na zvýšení státních příjmů vycházejí ze Sněmovny reprezentantů; Senát může ovšem navrhnout doplňky, podobně jako při jiných návrzích zákonů.

Každý návrh zákona, který byl schválen Sněmovnou reprezentantů a Senátem, musí být předložen, dříve než se stane zákonem, prezidentu Spojených států; prezident jej pak buď podepíše, nebo vrátí s námitkami té komoře, ze které tento návrh vyšel. Tato komora pak zahrne prezidentovy námitky do zápisu o projednávání návrhu zákona a uváží je. Usnese-li se však tato komora po tomto uvážení dvoutřetinovou většinou na přijetí zákonné předlohy, je tato předloha spolu s prezidentovými námitkami opět postoupena komoře druhé. Je-li návrh zákona přijat i v této komoře po uvážení prezidentových námitek dvoutřetinovou většinou, stává se zákonem. Ve všech takových případech musí však členové obou komor hlasovat podle jmen a jména hlasujících pro- proti musí být pojata do zápisu v každé komoře. Není-li návrh zákona vrácen prezidentem do deseti dnů (neděle nepočítaje) ode dne, kdy mu byl předložen, stává se zákonem i bez jeho podpisu. Nemůže se stát zákonem ovšem v tom případě, jestliže Kongres znemožní jeho vrácení odročením zasedání.

Každé nařízení, usnesení nebo rozhodnutí, které vyžaduje souhlas Senátu a Sněmovny reprezentantů (s výjimkou otázek odročení zasedání), je předloženo prezidentu Spojených států; dříve než se stane účinným, musí být schváleno; v případě, že prezidentem schváleno není, musí být znovu odhlasováno dvoutřetinovými většinami Senátu a Sněmovny reprezentantů v souladu s pravidly a omezeními vztahujícími se na návrhy zákonů.

Oddíl 8. V pravomoci Kongresu je ukládat a vybírat daně, cla, dávky a poplatky, platit dluhy, pečovat o obranu země a všeobecný blahobyt ve Spojených státech; všechna cla, dávky a poplatky musí být na celém území Spojených států stejné;

vypůjčovat si peníze na účet Spojených států;

řídít obchod s cizími národy, mezi jednotlivými státy federace a také s indiánskými kmeny;

stanovit jednotná pravidla o naturalizaci a jednotné konkurzní právo na celém území Spojených států;

razit peníze, upravovat jejich hodnotu, domácí i zahraniční kurz a jednotně stanovit míry a váhy;

určovat tresty za padělání měny i státních dluhopisů Spojených států, zřizovat poštovní úřady a poštovní cesty;

podporovat vědecký pokrok a užitečné znalosti a umění tím, že zajistí spisovatelům a vynálezčům na určitou dobu výhradní právo k jejich dílům a vynálezům;

zřizovat soudy podřízené Nejvyššímu soudu;

definovat a trestat pirátství a zločiny spáchané na širém moři a jiná provinění proti mezinárodnímu právu;

vyhlášovat válku, udílet povolení k zajímání lodí a odvetným opatřením na moři, stanovit předpisy o kořisti a zajetí na zemi i na vodě;

povolávat a vydržovat vojska; peníze k tomu účelu nesmějí být určeny na dobu delší dvou let;

zřizovat a udržovat loďstvo;

vydávat předpisy při řízení a organizaci ozbrojených sil pozemních i námořních; pečovat o svolávání domobrany, která by chránila zákony Unie, potlačovala povstání a odrážela nepřátelské vpády;

pečovat o organizaci, výzbroj a kázeň domobrany a vrchní velení těch sil domobrany, které jsou ve službách celé Unie; jednotlivým státům se ponechává právo jmenování důstojníků a pravomoc vést výcvik domobrany podle předpisů o kázni, stanovených Kongresem;

vykonávat výlučné zákonodárství nad obvodem, nepřesahujícím deset čtverečních mil, který se po odstoupení příslušného území jednotlivými státy a jeho převzetím ze strany Kongresu stane sídlem vlády Spojených států; vykonávat stejnou pravomoc nad všemi místy, která by byla zakoupena Spojenými státy se souhlasem zákonodárského orgánu příslušného státu za účelem budování pevností, skladišť, arzenálů, loděnic nebo jiných potřebných zařízení;

vydávat všechny zákony nutné k uskutečňování shora uvedených pravomocí a všech ostatních pravomocí, propůjčených touto ústavou vládě Spojených států, jejím departmentům nebo úředníkům.

Oddíl 9. Až do roku 1808 nebude Kongres oprávněn zakázat přistěhovalectví nebo dovoz osob, který jakýkoli z nyní existujících států uzná za nutné připustit; na podobný dovoz však může být uvaleno clo nebo daň nepřesahující deset dolarů na každou osobu.

Výsady, propůjčené listinou habeas corpus, smějí být zrušeny, jen kdyby to vyžadovala veřejná bezpečnost v případě povstání nebo nepřátelského vpádu.

Nesmí být vydán žádný trestní zákon se zpětnou působností nebo zákon, jehož obsahem by byl soudní rozsudek.

Nesmí být zavedena žádná daň z hlavy nebo jiná přímá daň, leda by byla zavedena v poměru k soupisu nebo sčítání obyvatelstva v souladu s výše uvedenými pokyny.

Na výrobky, vyvezené z kteréhokoli státu, nesmí být uvalena žádná daň ani clo.

Prostřednictvím obchodních nebo finančních předpisů nesmí být přístavy jednoho státu zvýhodňovány před přístavy státu jiného; lodi přijíždějící nebo odjíždějící z některého státu nejsou povinny vplout do přístavu jiného státu, vykládat tam svůj náklad nebo platit clo.

Peníze mohou být vydány ze státní pokladny pouze na základě povolení stanoveného zákonem; čas od času jsou publikovány řádné výkazy a účty příjmů a výdajů státních peněz.

Spojené státy nesmějí propůjčovat žádné šlechtické tituly a žádná osoba, zastávající placenou či čestnou funkci ve službách Spojených států, nesmí bez souhlasu Kongresu přijmout jakýkoli dar, odměnu, úřad nebo titul od kteréhokoli prince, krále či vlády cizího státu.

Oddíl 10. Žádný stát nesmí uzavřít jakoukoli mezistátní smlouvu, nesmí vstoupit do aliance či konfederace; udělovat povolení k zajímání lodí; razit peníze; vydávat bankovky; platit dluhy ničím jiným než zlatem nebo stříbrem; přijmout zákon, jehož obsahem by byl soudní rozsudek, zákon se zpětnou platností nebo zákon porušující závazky smluv a udělovat jakékoli šlechtické tituly.

Žádný stát nesmí bez souhlasu Kongresu uvalit jakákoli cla na dovážené a vyvážené zboží s výjimkou případů, kdy by to bylo krajně nutné z hlediska realizace zákonů státu o inspekci; čistý důchod ze všech na dovoz či vývoz výrobků státem uvalených cel a daní bude postoupen k užívání pokladně Spojených států; všechny zákony tohoto druhu pak podléhají revizi a kontrole Kongresu.

Žádný stát nesmí bez souhlasu Kongresu uvalit jakékoli clo z tonáže, zřizovat vojsko či válečné loďstvo v době míru, uzavírat smlouvy nebo vstupovat do války, leda že by byl již napaden nebo se nacházel v nebezpečné situaci, která nepřipouští zdržení.

ČLÁNEK II.

Oddíl 1. Výkonná moc přísluší prezidentu Spojených států amerických. Jeho funkční období trvá čtyři roky. Prezident je volen spolu se svým viceprezidentem, voleným na tutéž dobu, následujícím způsobem:

Každý jednotlivý stát určí - způsobem stanoveným jeho vlastním zákonodárstvím - počet volitelů, rovnající se celkovému počtu senátorů a členů Sněmovny reprezentantů, které tento stát vysílá do Kongresu; volitelem nesmí být však senátor, člen Sněmovny reprezentantů ani osoba, která zastává nějaký čestný nebo placený úřad ve správě Spojených států.

Volitelé se shromáždí ve svých státech a pomocí hlasovacích lístků volí dvě osoby, z nichž alespoň jedna není obyvatelem stejného státu jako oni. Poté sestaví seznam všech osob, pro které byly odevzdány hlasy, a zjistí počet hlasů pro každou z nich; dále volitelé tento seznam ověří, podepíší a zapečetěný zašlou do sídla vlády Spojených států, adresovaný předsedovi Senátu. Předseda Senátu v přítomnosti Senátu a Sněmovny reprezentantů otevře všechny seznamy a hlasy jsou pak sčítány. Osoba, která obdržela největší počet hlasů, se stane prezidentem, převýší-li tento počet polovinu všech volitelů; jestliže takovou většinu získají dvě nebo více osob a získají-li tyto osoby rovný počet hlasů, pak Sněmovna reprezentantů okamžitě odevzdáním hlasovacích lístků zvolí jednu z nich prezidentem; nezíská-li nikdo většinu, Sněmovna reprezentantů zvolí prezidenta stejným způsobem z pěti osob, které získaly nejvyšší počet hlasů. Hlasy se však budou při volbě prezidenta odebírat podle států, přičemž členové Sněmovny reprezentantů z každého státu budou mít jeden hlas; dvě třetiny států, zastoupených každý jedním či několika členy Sněmovny, vytvoří kvorum; pro volbu je nezbytná většina všech států. V každém případě osoba, která po volbě prezidenta získá nejvyšší počet hlasů volitelů, stane se viceprezidentem. Ukáže-li se, že dvě nebo více osob získaly rovný počet hlasů, Senát pomocí hlasovacích lístků zvolí z nich viceprezidenta.

Kongres může určit dobu volby volitelů i den, ve který volitelé budou hlasovat; tento den musí být stejný na celém území Spojených států.

Volitelnou na úřad prezidenta může být jen osoba, která získala občanství Spojených států zrozením či měla toto občanství v době přijetí ústavy, dosáhla věku třiceti pěti let a bydlí alespoň čtrnáct let ve Spojených státech.

Bude-li prezident zbaven svého úřadu, zemře-li, odstoupí anebo se stane neschopným k výkonu svých práv a povinností, přechází jeho úřad na viceprezidenta; Kongres má učinit zákonná opatření pro tento případ, kdyby jak prezident, tak viceprezident nemohli pro výše uvedené okolnosti nadále zastávat úřad prezidenta, opatření, které by určilo, který státní funkcionář v tomto případě vykonává prezidentský úřad do té doby, než pomínou překážky pro obvyklý výkon prezidentského úřadu nebo než bude zvolen nový prezident.

Prezident dostává ve stanovenou dobu za výkon své funkce náhradu, která se nezvýší ani nesníží během jeho funkčního období; během tohoto období prezident nesmí obdržet jakoukoli jinou peněžní náhradu od Spojených států ani od kteréhokoli státu Unie.

Před převzetím funkce musí prezident složit následující přísahu nebo slavnostní slib: "Slavnostně přísahám (nebo slibuji), že budu čestně vykonávat funkci prezidenta Spojených států a podle svých sil budu zachovávat, střežit a bránit Ústavu Spojených států."

Oddíl 2. Prezident je vrchním velitelem vojska i loďstva Spojených států a rovněž domobrany v jednotlivých státech, pokud tyto vykonávají službu pro celou Unii; prezident může vyžadovat písemná vyjádření od vedoucích úředníků všech sekcí federální správy o všech otázkách týkajících se jejich úřadu; má právo milosti a amnestie v případech provinění proti Spojeným státům s výjimkou vlezrady.

Prezident má právo, na doporučení a se souhlasem Senátu, uzavírat mezinárodní smlouvy - souhlas musí vyslovit dvě třetiny přítomných senátorů; na radu a se souhlasem Senátu jmenuje též vyslance, jiné zástupce státu a konzuly, soudce Nejvyššího soudu a všechny ostatní úředníky Spojených států, jejichž jmenování není upraveno jinak a jejichž úřad je zřízen zákonem. Kongres může však zákonem vyhradit právo jmenování takových nižších úředníků podle vhodnosti nejen prezidentovi, ale také soudům nebo vedoucím sekcí.

V době, kdy Senát nezasedá, může prezident sám používat svého jmenovacího práva s tou výhradou, že jeho opatření pozbývají platnosti, nebudou-li na příštím zasedání Senátu schválena.

Oddíl 3. Prezident podává vždy po určité době Kongresu zprávy o stavu Unie a doporučuje mu k uvážení taková opatření, která považuje za nutná a užitečná; za mimořádných okolností svolává obě komory nebo jednu z nich; v případě neshody obou komor o tom, na jak dlouhou dobu se mají samy odročit, odročuje je sám prezident podle svého uvážení; prezident přijímá

vyslance a ostatní zástupce cizích států; pečuje o to, aby zákony byly svědomitě plněny; jmenuje všechny úředníky Spojených států.

Oddíl 4. Prezident, viceprezident a všichni úředníci Spojených států musí být zproštěni funkcí, budou-li obžalováni a usvědčeni z velezrady, úplatkářství nebo z jiných těžkých zločinů a trestných činů.

ČLÁNEK III.

Oddíl 1. Moc soudcovská přísluší ve Spojených státech Nejvyššímu soudu a takovým nižším soudům, které zřizuje Kongres. Soudcové Nejvyššího soudu i nižších soudů jsou ustavováni trvale; za svou službu dostávají náhradu, která nesmí být během trvání jejich služby snížena.

Oddíl 2. Moc soudcovská vztahuje se na všechny případy práva a spravedlnosti, spadající pod ustanovení této ústavy, zákonů Spojených států a mezinárodních smluv, ať už existujících, nebo těch, které budou uzavřeny jménem Spojených států; vztahuje se dále na všechny záležitosti vyslanců, jiných zástupců Unie a konzulů - na otázky admirální a námořní jurisdikce; na spory, v nichž jsou jednou stranou Spojené státy; na spory dvou nebo více států; na spory mezi občany různých států Unie; na spory mezi občany téhož státu, kteří si činí nároky na pozemky ležící v různých státech Unie; na spory mezi státem nebo jeho členy a cizími státy nebo jejich občany a poddanými.

Nejvyšší soud je první stolicí ve všech případech týkajících se vyslanců, konzulů nebo jiných zástupců Unie a také tehdy, vystupuje-li stát jako jedna ze stran. Ve všech ostatních zmíněných případech je Nejvyšší soud instancí odvolací, a to jak právně, tak fakticky - s těmi výjimkami a podle takových pravidel, které stanoví Kongres.

Pro všechny přestupky, s výjimkou velezrady, jsou příslušné porotní soudy; soudní řízení probíhá v tom státě, kde k přestupku došlo; nedošlo-li však k přestupku na území některého státu, řízení probíhá v místě nebo místech, které určí zákonem Kongres.

Oddíl 3. Jako velezrada může být kvalifikováno pouze vyvolání války proti Spojeným státům nebo spolčení se s jejich nepřítelem, poskytování mu pomoci a podpory. Nikdo nebude obviněn z velezrady, pokud tento akt nebude potvrzen dvěma svědky nebo nedojde-li k přiznání dotyčné osoby při veřejném zasedání soudu.

Kongres má právo stanovit trest za velezradu; zbavení občanských práv nebo konfiskace majetku mohou být však provedeny pouze za života obžalovaného.

ČLÁNEK IV.

Oddíl 1. Veřejné akty, dokumenty a soudní rozsudky kteréhokoli státu se v ostatních státech těší plné důvěře a uznání. Kongres může prostřednictvím obecně platných zákonů předepsat

způsob, kterým bude přezkoumána původnost a právní síla podobných aktů, dokumentů a rozsudků.

Oddíl 2. Občané kteréhokoli státu se těší všem výsadám a svobodám jako občané ostatních států.

Osoba obžalovaná v kterémkoli státě pro velezradu, trestný čin nebo jiný přestupek, která uprchla a je nalezena v jiném státě, bude na žádost výkonné moci státu, ze kterého prchla, vydána státu, jehož jurisdikci podléhá tento přestupek.

Žádná osoba, vykonávající službu nebo pracující v jednom státě a podle jeho zákonů a uprchnuvší do jiného státu, nemůže být na základě zákona nebo nařízení tohoto státu osvobozena od své služby nebo práce, ale musí být vydána na žádost strany, která má na tuto službu či práci právo.

Oddíl 3. O přijetí nových států do této Unie rozhoduje Kongres, avšak žádný stát nesmí být vytvořen na území státu jiného. Žádný stát nemůže také vzniknout sloučením dvou nebo více států nebo částí několika států, aniž by s tím vyslovily souhlas zákonodárné sbory těchto států a Kongres Unie.

Kongres má právo disponovat územím i jiným majetkem náležejícím Spojeným státům a vydávat v souvislosti s tím všechna potřebná pravidla a opatření; nic v této ústavě nesmí být na újmu jakýmkoli nárokům Spojených států nebo kteréhokoli jednotlivého státu.

Oddíl 4. Spojené státy zaručují každému státu v této Unii státní formu republiky a chrání jej proti nepřátelskému vpádu. Na požádání zákonodárných orgánů nebo také exekutivy (nemohou-li být svolány zákonodárné orgány) jej chrání i proti vnitřní agresi.

ČLÁNEK V.

Dodatky k ústavě mohou navrhnout buď dvě třetiny členů Kongresu, uznají-li to za nutné, nebo sjezd zástupců jednotlivých států, požádají-li o jeho svolání Kongresem dvě třetiny zákonodárných orgánů jednotlivých států. Tyto dodatky mohou se stát platnou součástí této ústavy jen tehdy, jsou-li schváleny třemi čtvrtinami zákonodárných orgánů jednotlivých států, nebo konventy ve třech čtvrtinách jednotlivých států - podle toho, jaký způsob ratifikace navrhne většina členů Kongresu Unie. Přitom žádný dodatek, vydaný do roku 1808, nesmí se týkat prvního a čtvrtého odstavce devátého oddílu prvního článku ústavy; žádný stát dále nemá být ústavním doplňkem bez svého souhlasu zbaven práva na rovné zastoupení v Senátě.

ČLÁNEK VI.

Všechny dluhy a závazky učiněné do přijetí této ústavy budou pro Spojené státy stejně platné za této ústavy jako za konfederace.

Tato ústava, zákony Spojených států vydané na jejím základě, jakož i všechny smlouvy, které jsou nebo budou uzavřeny jménem Spojených států, jsou vrcholným právem země; soudci všech států jsou jimi vázáni, i kdyby se v ústavě či zákonech jiného státu vyskytla protikladná ustanovení.

Senátoři a členové Sněmovny reprezentantů, členové zákonodárných sborů jednotlivých států, jakož i všichni nositelé výkonné i soudní moci jak Spojených států, tak jednotlivých států jsou přísahou nebo slavnostním slibem vázáni dodržovat tuto ústavu, žádné náboženské vyznání se však nesmí vyžadovat jako podmínka k zaujetí funkce či plnění jakékoli společenské povinnosti ve Spojených státech.

ČLÁNEK VII.

Ratifikace konventy devíti států bude postačovat k platnosti této ústavy ve státech, které ji tímto způsobem schválí.

Přijato jednomyslným souhlasem států 17. září 1787 a dvanácti nezávislými státy Spojených států amerických. Na důkaz svědectví připojujeme svá jména.

George Washington,
prezident a zástupce Virginie

New Hampshire - *John Langdon, Nicholas Gllman*

Massachusetts - *Nathaniel Gorham, Rufus King*

Connecticut - *W Sam. Johnson, Roger Sherman*

New York- *Alexander Hamilton*

Newjersey - *Wil. Livingston, David A. Brearley, W Paterson, tona. Dayton*

Pensylvánie - *B. Franklin, Thomas Mifflin, Rob. Morris, Geo. Clymer, Tho. FitzSimons, Jared Ingersoll, James Wilson, Gouv. Morris*

Delaware - *Geo. Read, Gunning Bedford ml., John Dickinson, Richard Bassett, Jaco. Broom*

Maryland - *James McHenry, Daniel of Saint Thomas'Ienifer, Dan. Carroll*

Virginie - *John Blair, Iames Madison ml.*

Severní Karolína - *W. Blount, Rich. Dobbs Spaight, Hu. Williamson*

Jižní Karolína - *I. Rutledge, Charles Cotesworth Pinckney, Charles Pinckney, Pierce Butler*

Georgie - *William Few, Abr. Baldwin*

DODATKY ÚSTAVY

Články přiřčené a dodatky Ústavy Spojených států amerických byly navrženy Kongresem a ratifikovány zákonodárnými sbory jednotlivých států ve shodě s pátým článkem původní ústavy.

DODATEK I.

Kongres nesmí vydávat zákony zavádějící nějaké náboženství nebo zákony, které by zakazovaly svobodné vyznávání nějakého náboženství; právě tak nesmí vydávat zákony omezující svobodu slova nebo tisku, právo lidu pokojně se shromažďovat a právo podávat státním orgánům žádosti o nápravu křivd.

DODATEK II.

Dobře organizovaná domobrana je nezbytná v zájmu bezpečnosti svobodného státu; právo lidu držet a nosit zbraně nesmí být proto omezováno.

DODATEK III.

Žádný voják nesmí být v době míru ubytován v žádném domě bez souhlasu jeho vlastníka; to platí i v době války, ledaže by se tak stalo způsobem předepsaným zákonem.

DODATEK IV.

Právo národa na ochranu svobody osobní a domovní, písemností a majetku nesmí být porušováno neoprávněnými prohlídkami a konfiskacemi; nesmí být vydán rovněž žádný příkaz, který by se neopíral o zdůvodněná zjištění, doložená přísahou nebo jiným způsobem potvrzená, a který by neobsahoval přesné určení místa, které má být prohledáno, přesný popis osob, které mají být vzaty do vazby, a věcí, jež mají být zabaveny.

DODATEK V.

Na každého občana, který se má zodpovídat z hrdelního zločinu nebo jiného těžkého zločinu, musí být podána řádná žaloba ze strany velké poroty - výjimkou tu mohou být případy občanů sloužících v činné službě v pozemních nebo námořních ozbrojených silách nebo v domobraně, a to v době války nebo vážného ohrožení veřejné bezpečnosti; nikdo nesmí být dvakrát trestán ohrožením života nebo zdraví pro týž poklesek; nikdo nesmí být nucen svědčit sám proti sobě; nikdo nesmí být zbaven života, svobody nebo majetku bez řádného soudního procesu; soukromý majetek může být vyvlastněn pouze za náhradu.

DODATEK VI.

V každém trestním procesu má obžalovaný právo na rychlé a veřejné přelíčení před nestrannou porotou státu a obvodu, na jejichž území měl být trestný čin spáchán a které jsou

podle zákona příslušné. Obžalovaný má právo být informován o příčině a povaze obžaloby a konfrontován se svědky obžaloby. Má též právo dát obeslat prostřednictvím státních orgánů svědky ve svůj prospěch a mít na svou obranu obhájce.

DODATEK VII.

V soudních případech podle obecného práva, přesahuje-li výše pohledávky dvacet dolarů, je zajištěno právo žádat rozhodnutí porotního soudu a žádná skutečnost, již přezkoumaná porotním soudem, nemůže podléhat dalšímu přezkoumání jakýmkoli soudem Spojených států, pokud tak nestanoví obecné právo.

DODATEK VIII.

Nesmějí být vyžadovány nadměrné kauce, ukládány nadměrné pokuty nebo kruté a mimořádné tresty.

DODATEK IX.

Výpočet určitých práv ústavou nesmí být vykládán jako popírání nebo zlehčování ostatních práv náležejících lidu.

DODATEK X.

Práva, která ústava výslovně nepřiznává Unii ani je nevyklučuje z pravomoci států, náležejí jednotlivým státům nebo lidu. (Prvních deset dodatků nabylo platnosti 15. prosince 1791.)

DODATEK XI.

Soudní moc Spojených států nesmí být vykládána v tom smyslu, že se vztahuje na jakýkoli soudní proces, rozhodovaný podle obecného práva nebo spravedlnosti, započatý nebo vedený občany jednoho státu proti jinému státu nebo občany nebo poddanými cizího státu. (8. ledna 1798)

DODATEK XII.

Volitelé se sejdou v rámci svých států a hlasují hlasovacími lístky o prezidentovi a viceprezidentovi, z nichž alespoň jeden není obyvatelem státu, jehož jsou sami příslušníky; označí na lístku osobu, pro niž hlasují, jako prezidenta, a na jiném lístku osobu, pro niž hlasují, jako viceprezidenta; sestaví zvláštní listiny všech osob, které získaly hlasy pro místo viceprezidenta s udáním počtu hlasů, které kandidáti obdrželi; tyto listiny podepíší a ověří a opatřené pečeti je předají do sídla vlády Spojených států k rukám předsedy Senátu; předseda Senátu za přítomnosti Senátu a Sněmovny reprezentantů otevře všechny ověřené listiny a pak jsou sečteny hlasy; osoba, jež obdržela jako kandidát na prezidenta největší počet hlasů, se

stane prezidentem, jestliže je tento počet větší než polovina celkového počtu volitelů; nezíská-li nikdo většinu, zvolí prezidenta hned hlasovacími lístky Sněmovna reprezentantů ze tří kandidátů, kteří získali největší počet hlasů. Při této volbě prezidenta se odevzdávají hlasy podle států, a to tak, že představitelé každého státu mají celkem jeden hlas; pro toto hlasování je nezbytná přítomnost jednoho nebo více zástupců ze dvou třetin států, přičemž pro zvolení je třeba souhlas nadpoloviční většiny všech států. Jestliže Sněmovna reprezentantů, přejde-li na ni právo volby, nezvolí prezidenta do nejbližšího 4. března, pak viceprezident zastává úřad prezidenta, jak tomu má být v případě úmrtí prezidenta nebo v případě jiných ústavou stanovených příčin jeho nezpůsobilosti vykonávat svou funkci.

Kandidát na viceprezidenta, který obdrží největší počet hlasů, je zvolen viceprezidentem, jestliže je tento počet větší než polovina celkového počtu volitelů; nezíská-li žádná osoba takovou většinu, zvolí Senát viceprezidenta ze dvou osob, které dostaly největší počet hlasů; pro toto hlasování se vyžaduje přítomnost dvou třetin celkového počtu senátorů a ke zvolení souhlas nadpoloviční většiny jejich celkového počtu. Kdo není ve smyslu ústavy volitelný na úřad prezidenta, nemůže být zvolen viceprezidentem Spojených států. (25. září 1804)

DODATEK XIII.

Oddíl 1. Ve Spojených státech a na veškerém území, podléhajícím jejich jurisdikci, je zakázáno otroctví i nevolnictví, pokud nejde o výkon trestu za spáchaný a řádně dokázaný zločin.

Oddíl 2. Kongres podpoří ustanovení tohoto článku příslušným zákonodárstvím. (18. prosince 1865)

DODATEK XIV.

Oddíl 1. Všechny osoby narozené nebo naturalizované ve Spojených státech a podřízené jejich jurisdikci jsou občany Spojených států a státu, jehož jsou obyvateli. Žádný stát nemá právo vydat nebo provádět zákon, který by omezoval svobody nebo výsady občanů Spojených států; žádný stát nemá právo zbavit jakoukoli osobu života, osobní svobody nebo majetku bez řádného soudního procesu; nemá také právo zbavit jakoukoli osobu, podléhající jeho pravomoci, stejné ochrany zákona.

Oddíl 2. Členové Sněmovny reprezentantů musí být rozděleni mezi jednotlivé státy podle počtu jejich obyvatelstva; přitom třeba počítat všechny obyvatele každého státu s výjimkou Indiánů, neplaticích daně. Avšak kdyby bylo přece v některém státě odepřeno nebo jakýmkoli způsobem omezeno právo volit některým mužským obyvatelům nad jednadvacet let, občanům Spojených států (nebylo-li jim ovšem odňato pro účast na vzpouře nebo jiný zločin)

- a to ať jde o volby volitelů prezidenta a jeho zástupce, volby do Sněmovny reprezentantů nebo volby úředníků a soudců v jednotlivých státech -, musí být zmenšeno zastoupení takového státu ve Sněmovně reprezentantů v té míře, o jakou byl v tomto státě snížen počet oprávněných voličů.

Oddíl 3. Nikdo se nemůže stát senátorem nebo zástupcem v Kongresu, volitelem prezidenta a viceprezidenta, zastávat jakoukoli občanskou nebo vojenskou funkci ve službě Spojených států nebo kteréhokoli státu, jestliže jako člen Kongresu nebo funkcionář Spojených států, jako člen zákonodárského sboru kteréhokoli státu nebo jako výkonný nebo soudní funkcionář kteréhokoli státu složil přísahu, že bude dodržovat ústavu Spojených států, a potom se zúčastnil povstání nebo vzpoury proti této ústavě a pomáhal nebo poskytoval podporu jejím nepřátelům. Kongres však může dvěma třetinami hlasů v každé komoře zrušit takové omezení práv.

Oddíl 4. Závaznost státního dluhu Spojených států, učiněného v souladu se zákonem včetně dluhů v důsledku uhrazení důchodů a odměn za služby vykonané při potlačení povstání nebo vzpoury, je nepopíratelná. Ale ani Spojené státy, ani žádný jednotlivý stát nevezme na sebe závazek k zaplacení dluhů, učiněných k podpoře povstání nebo vzpoury proti Spojeným státům, nebo nebude platit požadovanou náhradu za ztrátu nebo osvobození otroka; všechny takové dluhy, závazky a finanční nároky budou se považovat za nezákonné a neplatné.

Oddíl 5. Kongres má právo provést tento článek přijetím odpovídajících norem. (28. července 1868)

DODATEK XV.

Oddíl 1. Spojené státy ani jakýkoli jednotlivý stát nesmějí popřít ani omezit volební právo žádného občana Spojených států z důvodů rasových, barvy pleti nebo bývalého otroctví.

Oddíl 2. Kongres je zmocněn provést ustanovení tohoto článku v příslušném zákonodárství. (30. března 1870)

DODATEK XVI.

Kongres má právo stanovit a vybírat daně z příjmů z jakéhokoli zdroje, aniž by je rozděloval mezi jednotlivé státy a bez ohledu na jakékoli sčítání obyvatelstva. (25. února 1913)

DODATEK XVII.

Členy Senátu Spojených států jsou vždy dva senátoři za každý jednotlivý stát; jsou voleni obyvatelstvem příslušného státu, a to na šest let. Každý senátor má jeden hlas. Volitelé v každém státě musí splňovat požadavky kladené na voliče nejpočetnější komory zákonodárského sboru příslušného státu.

Uvolní-li se místa v zastoupení některého státu v Senátě, výkonná moc tohoto státu vydá příkaz k provedení voleb pro obsazení takových volných míst; předpokládá se, že zákonodárny sbor jednotlivého státu může pověřit výkonný orgán státu, aby provedl dočasné jmenování do Senátu až do doby, kdy lid volbami obsadí volná místa způsobem určeným zákonodárným sborem.

Tento článek nesmí být vykládán tak, jako by se týkal volby a funkčního období kteréhokoli senátora, zvoleného do té doby, než tento článek vejde v platnost jako součást ústavy. (31. května 1913)

DODATEK XVIII.

Oddíl 1. Rok po ratifikaci tohoto článku se zakazuje výroba, prodej nebo doprava omamných nápojů, jejich dovoz a vývoz s clem jejich použití na území Spojených států a všech územích podléhajících jejich jurisdikci.

Oddíl 2. Kongres i jednotlivé státy mají jednotné právo provést ustanovení tohoto článku v příslušném zákonodárství.

Oddíl 3. Tento článek bude neplatný, nebude-li ratifikován jako doplněk k ústavě zákonodárnými sbory jednotlivých států, jak to předpokládá ústava, během sedmi let od okamžiku, kdy jej Kongres předložil státům ke schválení. (29. ledna 1919)

DODATEK XIX.

Spojené státy ani jakýkoli jednotlivý stát nesmějí popřít ani omezit volební právo občanů Spojených států z důvodů pohlaví. Kongres provede ustanovení tohoto článku v příslušném zákonodárství. (26. srpna 1920)

DODATEK XX.

Oddíl 1. Funkční období prezidenta a viceprezidenta skončí v poledne 20. ledna a funkční období senátorů a členů Sněmovny reprezentantů skončí v poledne 3. ledna toho roku, ve kterém by tato funkční období skončila, kdyby tento článek nebyl ratifikován; funkční období jejich nástupců započne tímto okamžikem.

Oddíl 2. Kongres se bude scházet přinejmenším jednou za rok; jeho zasedání započne v poledne 3. ledna, nestanoví-li Kongres zákonem jiný den.

Oddíl 3. Jestliže zvolený prezident zemře před začátkem svého funkčního období, zvolený viceprezident se stane prezidentem. Jestliže prezident nebude zvolen před začátkem funkčního období nebo jestliže zvolený prezident nepřevzme funkci, pak zvolený viceprezident bude vykonávat úřad prezidenta, dokud prezident nepřevzme funkci; Kongres může zákonem rozhodnout, jak se bude postupovat v případě, kdy ani zvolený prezident, ani zvolený

viceprezident nepřevzme funkci, a kdo převzme funkci prezidenta nebo jakým způsobem bude zvolen ten, kdo má převzít jeho funkci, a tato osoba bude vykonávat funkci do doby, kdy prezident nebo viceprezident nastoupí do své funkce.

Oddíl 4. Kongres může zákonem řešit ten případ, kdy zemře jedna z osob, z nichž Sněmovna reprezentantů může zvolit prezidenta, přejde-li na ni toto právo, a případ, kdy zemře jedna z osob, z nichž může Senát zvolit viceprezidenta, přejde-li na Senát toto právo.

Oddíl 5. Oddíly 1 a 2 vejdou v platnost 15. října následujícího po ratifikaci tohoto článku.

Oddíl 6. Tento článek nevstoupí v platnost, nebude-li ratifikován jako dodatek k ústavě shromážděními zástupců jednotlivých států v souladu s ustanoveními ústavy během sedmi let od okamžiku, kdy jej Kongres předloží státům k ratifikaci. (6. února 1933)

DODATEK XXI.

Oddíl 1. XVIII. dodatek k Ústavě Spojených států se tímto ruší.

Oddíl 2. Převoz nebo dovoz alkoholických nápojů do kteréhokoli státu nebo na kterékoli území Spojených států s účelem jejich spotřeby se tímto zakazuje, odporuje-li zákonům těchto států.

Oddíl 3. Tento článek se nestane účinným, nebude-li ratifikován jako dodatek k ústavě legislaturami jednotlivých států v souladu s ústavou do sedmi let ode dne, kdy jej Kongres předloží státům k ratifikaci. (5. prosince 1933)

DODATEK XXII.

Oddíl 1. Nikdo nemůže být zvolen prezidentem více než dvakrát a žádná osoba, která byla prezidentem nebo vykonávala jeho funkce déle než dva roky z údobí, na něž byla prezidentem zvolena jiná osoba, nemůže být zvolena prezidentem více než jednou. Toto ustanovení se nevztahuje na osobu vykonávající funkce prezidenta od doby, kdy toto ustanovení bylo navrženo Kongresem, a nemůže zabránit osobě, která zaujímá nebo vykonává funkci prezidenta v okamžiku, kdy vstoupí v platnost toto ustanovení, zachovat si tuto funkci i po zbytek doby, během níž ji měla vykonávat.

Oddíl 2. Tento článek nevstoupí v platnost, nebude-li ratifikován jako dodatek k ústavě zákonodárnými sbory tří čtvrtin států během sedmi let ode dne, kdy bude Kongresem předán státům. (27. února 1951)

DODATEK XXIII.

Oddíl 1. Okrsek, který je sídlem vlády Spojených států, určuje způsobem, který stanoví Kongres, volitele prezidenta a viceprezidenta v počtu, který se rovná úhrnu senátorů a poslanců, na který by měl nárok, kdyby byl státem. Nesmí však převýšit počet volitelů státu s

nejmenším počtem obyvatel. Tito volitelé se připojují k těm, kteří jsou určeni státy a jsou pro účel volby prezidenta a viceprezidenta pokládáni za volitele určené státem; scházejí se v okrsku k úkonům podle Dvacátého dodatku.

Oddíl2. Kongres je zmocněn učinit zákonodárná opatření k provedení tohoto dodatku. (29. března 1961)

DODATEK XXIV.

Oddíl 1. Volební právo občanů Spojených států nesmí být popíráno nebo zkracováno Spojenými státy nebo kterýmkoli státem z důvodu nezaplacení jakékoli volební daně nebo jiné daně.

Oddíl2. Kongres je oprávněn učinit zákonodárná opatření k provedení tohoto dodatku. (23. ledna 1964)

DODATEK XXV.

Oddíl 1. V případě zbavení prezidenta úřadu nebo v případě jeho smrti nebo rezignace stane se prezidentem viceprezident.

Oddíl 2. Kdykoli nastane uvolnění úřadu viceprezidenta, jmenuje prezident viceprezidenta, který se ujme úřadu, ihned po schválení většinou hlasů obou komor Kongresu.

Oddíl 3. Kdykoli prezident postoupí prozatímnímu předsedovi Senátu a předsedovi Sněmovny reprezentantů písemné prohlášení, že není způsobilý vykonávat pravomoci a povinnosti svého úřadu, a dokud jim nepředá písemné prohlášení o opaku, vykonává takové pravomoci a povinnosti viceprezident jako úřadující prezident.

Oddíl 4. Kdykoli viceprezident a buď většina vedoucích sekcí exekutivy, nebo jiného takového útvaru, který může Kongres zákonem zřídit, postoupí prozatímnímu předsedovi Senátu a předsedovi Sněmovny reprezentantů písemné prohlášení, že prezident není způsobilý vykonávat pravomoci a povinnosti svého úřadu, ujme se pravomocí a povinností úřadu viceprezident jako úřadující prezident.

Posléze když prezident předá dočasněmu předsedovi Senátu a předsedovi Sněmovny reprezentantů písemné prohlášení, že nezpůsobilost pominula, ujme se prezident opět pravomocí a povinností svého úřadu, pokud viceprezident a většina buď vedoucích sekcí exekutivy, nebo jiného takového útvaru, který může Kongres zákonem zřídit, nepředá do čtyř dnů prozatímnímu předsedovi Senátu a předsedovi Sněmovny reprezentantů písemné prohlášení, že prezident není způsobilý vykonávat pravomoci a povinnosti svého úřadu. V tomto případě rozhodne spornou otázku Kongres v zasedání, které se - jestliže Kongres nezasedá - za tímto účelem sejde do čtyřiceti osmi hodin. Pokud Kongres během jednadvaceti

dnů po přijetí uvedeného písemného prohlášení nebo - jestliže Kongres nezasedá - během jednadvaceti dnů po jeho svolání rozhodne dvoutřetinovou většinou v obou komorách, že prezident je nezpůsobilý vykonávat pravomoci a povinnosti svého úřadu, pokračuje viceprezident v jejich vykonávání jako úřadující prezident. Nestane-li se tak, ujme se opět prezident pravomocí a povinností svého úřadu. (10. února 1967)

DODATEK XXVI.

Oddíl 1. Spojené státy ani kterýkoli jednotlivý stát nesmějí omezit volební právo občanů Spojených států starších osmnácti let z důvodů věku.

Oddíl 2. Kongres je zmocněn provést ustanovení tohoto článku v příslušném zákonodárství. (30. června 1971)

10. ZDROJE

1. SEZNAM LITERATURY

- Ackerman, Bruce : (1998): We the People- Foundations. Harvard University Press
- Bickel, Alexander: (1962) : The Least Dangerous Branch- Supreme Court at the bar of Politics: Bobbs Merrill Company
- Boguzsak, J.- Čapek, J.- Gerloch, A.(2001) : Teorie práva. Praha: Eurolex Bohemia
- Dvořáková, Vladimíra (2003) : Spojené státy americké- společnost a politika: Libri
- Gerloch, Aleš (2000): Teorie práva. Dobrá Voda: Aleš Čeněk
- Heideking, Jurgen. March, Christof: (2004) Američtí prezidenti. Praha: Prostor
- Herz, Michael (1999) : Judicial Review, CEU Summer University
- Janda, K.- Berry, J.M.-Goldman, J.- Huff, E. (1998): Výzva demokracie. Systém vlády v USA. Praha : SLON
- Johnson, Paul (2000): Dějiny amerického národa. Praha: Academia
- Lipset, Seymour Martin (2003): Dvousečná zbraň- rub a líc americké výjimečnosti, Praha: Prostor
- Sartori, Giovanni (2001): Srovnávací ústavní inženýrství. Praha: SLON
- Swift, Adam (2005): Politická filozofie, Praha: Portál
- de Tocqueville, Alexis (1992) Demokracie v Americe I.-II. Praha: Lidové noviny
- Wilson, J.Q. (1995): Jak se vládne v USA, Praha:Victoria Publishing

2. VLASTNÍ ZDROJE

Holubová, Eliška (2004) : Nejvyšší soud USA, seminární práce, FF UK (kapitola o organizaci, historii, jednání a zřízení Nejvyššího soudu)

Holubová, Eliška (2005) : Afirmativní akce, písemná práce, FF UK (afirmativní akce v rámci případů)

Holubová Eliška (2007): Prezidentské volby USA- vybrané politologické a právní aspekty, postupová práce, FF UK (volební rozhodnutí Nejvyššího soudu)

2. HLAVNÍ INTERNETOVÉ ZDROJE

- http://www.associatedcontent.com/article/21725/judicial_activism_and_restraint_the.html?cat=37
- <http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/getcase.pl?court=US&vol=000&invol=00-949>
- http://caselaw.lp.findlaw.com/scripts/printer_friendly.pl?page=us/369/186.html
- <http://clinton4.nara.gov/Initiatives/OneAmerica/19970610-1444.vcs>
- http://edition.cnn.com/2008/POLITICS/06/06/scotus.finances/index.html?section=cnn_latest
- http://en.wikipedia.org/wiki/Benjamin_Cardozo
- <http://online.ceb.com/CalCases/C3/18C3d34.htm>
- <http://online.wsj.com/public/resources/documents/info-harris0503.html>
- <http://people-press.org/reports/display.php3?ReportID=184>,
<http://www.pollingreport.com/race.htm>
- <http://plato.stanford.edu/entries/freedom-speech/>
- http://supct.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0383_0663_ZS.html
- http://www.absoluteastronomy.com/topics/Demographics_of_the_Supreme_Court_of_the_United_States
- http://www.absoluteastronomy.com/topics/Demographics_of_the_Supreme_Court_of_the_United_States
- http://www.absoluteastronomy.com/topics/Demographics_of_the_Supreme_Court_of_the_United_States
- http://www.adherents.com/adh_sc.html
- http://www.adherents.com/adh_sc.html
- <http://www.albany.edu/sourcebook/pdf/t200062007.pdf>
- <http://www.albany.edu/sourcebook/pdf/t2142008.pdf>
- http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/comm/free_speech/hustler.html
- http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/comm/free_speech/nytv-sullivan.html
- <http://www.bsos.umd.edu/gvpt/lpbr/subpages/reviews/latzer98.html>
- <http://www.cardozo.yu.edu/cardrev/pdf/234lund.pdf>
- <http://www.cfinst.org/eguide/shays.html>
- http://www.constitution.org/cons/prin_cons.htm
- <http://www.fecwatch.org/law/court/mcconnelltable.asp>
- <http://www.firstamendmentcenter.org/Speech/>
- <http://www.firstamendmentcenter.org/Speech/advertising/Index.aspx>
- http://www.firstamendmentcenter.org/Speech/personal/topic.aspx?topic=fighting_words

- <http://www.gallup.com>
- <http://www.gallup.com/poll/9391/Americans-Approve-Public-Displays-Religious-Symbols.aspx>
- <http://www.gasupreme.us/pdf/s06c1689.pdf>
- http://www.goodreads.com/author/quotes/432185.Oliver_Wendell_Holmes_Jr_
- <http://www.infoplease.com/spot/affirmativetimeline1.html>
- <http://klempera.tripod.com/usustava.htm>
- <http://www.law.cornell.edu/supct/html/00-949.ZPC.html>
- <http://www.law.cornell.edu/supct/html/00-949.ZPC.html>
- <http://www.law.cornell.edu/supct/html/02-102.ZS.html>
- <http://www.law.cornell.edu/supct/html/02-102.ZS.html>
- <http://www.law.cornell.edu/supct/html/96-511.ZO.html>
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0249_0047_ZO.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0315_0568_ZS.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0315_0568_ZS.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0369_0186_ZO.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0377_0533_ZD.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0395_0444_ZS.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0410_0113_ZS.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0411_0677_ZS.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0413_0015_ZS.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0428_0153_ZS.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/html/historics/USSC_CR_0429_0190_ZD.html
- http://www.law.cornell.edu/supct/search/display.html?terms=furman%20v.%20georgia&url=/supct/html/historics/USSC_CR_0408_0238_ZO.html
- http://www.oyez.org/cases/1960-1969/1961/1961_468/
- http://www.oyez.org/cases/1990-1999/1995/1995_94_1941/
- <http://www.supremecourthistory.org>
- http://www.supremecourthistory.org/history/supremecourthistory_history_timeline.htm
- <http://www.supremecourtus.gov/about/procedures.pdf>
- <http://www.supremecourtushistory.gov>
- http://www.talkorigins.org/faqs/dover/kitzmiller_v_dover_decision.html
- <http://www.treas.gov/education/fact-sheets/currency/in-god-we-trust.shtml>
- <http://www.whitehouse.gov>
- <http://www.worldfactsandfigures.com/religion.php>

